

OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU BRZESKIEGO

w 2024 r.

***Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Brzegu***

mgr inż. Agnieszka Kilimiak

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ PAŃSTWOWEGO POWIATOWEGO INSPEKTORA	
SANITARNEGO W BRZEGU	5
1. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ROKU 2024 NA TERENIE POWIATU BRZESKIEGO ...	9
2.STAN SANITARNY W ZAKRESIE EPIDEMIOLOGII	12
3.JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI	21
4.OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	28
5.STAN SANITARNY PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ	30
6.STAN SANITARNY SZKÓŁ I INNYCH PLACÓWEK OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH ...	32
7.STAN SANITARNY ŚRODOWISKA PRACY	37
8.STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	44
9.ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	53
10.DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO - ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	57
11.DZIAŁANIA INSPEKCJI SANITARNEJ W ZWIĄZKU Z WYSTĄPIENIEM POWÓDŹ NA	
TERENIE POWIATU BRZESKIEGO	73

WSTĘP

Dokument pn. „STAN SANITARNY POWIATU BRZESKIEGO” przygotowywany jest corocznie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brzegu na podstawie informacji uzyskanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Inspekcja sanitarna podejmuje również szereg inicjatyw mających na celu zachęcenie społeczeństwa do dbania o zdrowie swoje i swoich najbliższych poprzez prawidłowe kształtowanie nawyków prozdrowotnych oraz eliminowanie zachowań ryzykowanych, a także stworzenie bezpiecznych warunków życia, nauki i pracy.

Państwowa Inspekcja Sanitarna działa na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 416).

Została powołana w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem czynników szkodliwych lub uciążliwych środowisk oraz zapobiegania powstawaniu chorób zakaźnych i zawodowych.

Działalność nadzorowa Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu, polegająca na kontroli spełnienia wymagań obowiązujących przepisów prawnych w zakresie utrzymania pożądanych norm zdrowotnych, jest możliwa dzięki profesjonalnej, stale kształtującej się kadrze pracowników, a także wdrożeniu kompleksowego systemu zarządzania jakością.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Brzegu sprawuje nadzór nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny procesów nauczania i wychowania w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- higieniczno sanitarnymi zakładów opieki zdrowotnej.

Zadania te realizowane są poprzez:

- sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego,
- prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych,
- inicjowanie, organizowanie, koordynowanie i prowadzenie działalności oświatowo-zdrowotnej w celu kształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Brzegu obejmuje swoją działalnością następujące gminy:

- Miasto Brzeg,
- Gminę Skarbimierz,
- Gminę Lewin Brzeski,
- Gminę Grodków,
- Gminę Lubsza,
- Gminę Olszanka.

Teren ten, o łącznej powierzchni 877 km², składający się z 6 gmin, 3 miast tj. Brzeg, Grodków, Lewin Brzeski oraz 113 miejscowości wiejskich, zamieszkuje około 81622 tysięcy mieszkańców.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa sanitarnego powiatu brzeskiego w 2024 r. pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu przeprowadzili łącznie 2156 kontroli i wizytacji. W celu wyegzekwowania nałożonych podczas kontroli obowiązków wydano łącznie 660 decyzji administracyjnych, w tym decyzji merytorycznych 414, płatniczych 246. Nałożono 49 mandatów na łączną kwotę 9.250,00 zł. Do badań w zakresie urzędowej kontroli żywności, monitoringu jakości wody oraz prowadzonego nadzoru epidemiologicznego chorób zakaźnych pobrano łącznie 466 próbek.

Realizując swoje obowiązki Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny współpracował ze Starostą Powiatu Brzeskiego oraz Burmistrzami i Wójtami Miast i Gmin w powiecie brzeskim. Współpraca dotyczyła w szczególności działań w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, działań antykryzysowych, działań nad środkami zastępczymi oraz promocji zdrowia. Ponadto współpracowano z Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Komendantem Państwowej Straży Pożarnej, Komendą Policji, Inspekcją Ochrony Roślin, Inspekcją Ochrony Środowiska oraz z lokalnymi mediami.

Przedstawiony w tym opracowaniu stan sanitarno-higieniczny powiatu brzeskiego za 2024 rok prezentuje rzetelnie stan bezpieczeństwa sanitarnego naszego regionu. Zawarte w poszczególnych rozdziałach oceny i analizy są efektem skrupulatnej pracy pracowników tutejszej inspekcji sanitarnej.

ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ PAŃSTWOWEGO POWIATOWEGO INSPEKTORA SANITARNEGO W BRZEGU

Zapobieganie i zwalczanie chorób zakaźnych

Głównym zadaniem nadzoru epidemiologicznego Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego w 2024 roku było:

1. Sprawowanie nadzoru nad realizacją programu szczepień ochronnych oraz gospodarką szczepionkami;
2. Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych i zakażeń;
3. Sprawowanie nadzoru nad stanem sanitarnym podmiotów leczniczych (zakładów opieki zdrowotnej i innych zakładów świadczących usługi medyczne).

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, wody w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli, kąpieliskach i pływalniach oraz nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej

1. Prowadzenie monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi obejmującego m.in.:
 - pobieranie do badań laboratoryjnych próbek wody w miejscach podawania wody do sieci wodociągowej oraz w miejscach czerpania wody przez konsumentów, zgodnie z ustalonym harmonogramem pobierania próbek,
 - sprawowanie nadzoru sanitarnego nad obiektami służącymi do zaopatrywania ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Stacje Uzdatniania Wody),
 - opracowywanie ocen jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
 - sprawowanie nadzoru nad materiałami i wyrobami stosowanymi w procesach uzdatniania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.
2. Nadzór nad jakością wody w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli, kąpieliskach i pływalniach:
 - pobieranie do badań laboratoryjnych próbek wody z kąpieliska przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego i z pływalni wg ustalonych harmonogramów,
 - sporządzanie komunikatów o jakości wody w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli i kąpieliskach przed sezonem letnim i w trakcie trwania sezonu,
 - sprawowanie nadzoru sanitarnego nad ww. obiektami.
3. Sprawowanie nadzoru sanitarnego nad obiektami użyteczności publicznej m.in. zakładami fryzjerskimi, kosmetycznymi, odnowy biologicznej, obiektami hotelarskimi, obiektami sportowymi i zakładami pogrzebowymi.

Nadzór nad warunkami środowiska w placówkach nauczania i wychowania oraz wypoczynku dzieci i młodzieży:

Do głównych zadań pionu Higieny Dzieci i Młodzieży Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego w 2024 roku należało podejmowanie działań mających na celu zapewnienie odpowiednich

warunków środowiska placówek oświatowo-wychowawczych oraz wypoczynku dzieci i młodzieży, a w szczególności:

1. Sprawowanie nadzoru sanitarnego nad placówkami oświatowo-wychowawczymi i opiekuńczymi;
2. Dokonywanie ocen warunków środowiska ww. placówek w zakresie oświetlenia, wyposażenia w bezpieczny, sprawny sprzęt i ergonomiczne meble oraz zapewnienie odpowiednich warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego;
3. Ocena realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w szkolnych pracowniach chemicznych;
4. Sprawowanie nadzoru nad prawidłową organizacją procesu nauczania poprzez przeprowadzanie higienicznych ocen rozkładów zajęć lekcyjnych;
5. Sprawdzanie warunków sanitarnych w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach;
6. Sprawowanie nadzoru nad przebiegiem wypoczynku letniego oraz zimowego dzieci i młodzieży;
7. Współpraca z organami prowadzącymi placówki, szkolną służbą zdrowia, organizatorami wypoczynku oraz innymi organizacjami i instytucjami w zakresie ochrony zdrowia dzieci i młodzieży.

Nadzór nad stanem sanitarnym środowiska pracy

Do głównych zadań Oddziału Higieny Pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu należał nadzór nad przestrzeganiem przepisów m.in. z zakresu:

1. Bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy;
2. Wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy;
3. Przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich;
4. Występowania substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy;
5. Występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy oraz produktów biobójczych;
6. Postępowania w sprawach chorób zawodowych;
7. Kontroli obrotu chemikaliami.

Nadzór nad warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku

Zapewnienie bezpiecznej żywności wymaga szeregu działań podejmowanych w sposób skoordynowany i zintegrowany. Nadzór nad bezpieczeństwem żywności opiera się na systemie kontroli wewnętrznej realizowanej przez przedsiębiorcę (operatora żywności) oraz systemie kontroli zewnętrznej sprawowanej przez organy urzędowej kontroli żywności.

Celem urzędowej kontroli żywności jest nadzór nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących:

1. Warunków produkcji;
2. Przechowywania i sprzedaży żywności;
3. Transportu;
4. Warunków żywienia zbiorowego;
5. Nadzoru nad jakością zdrowotną żywności;
6. Warunków produkcji i obrotu przedmiotami użytku, materiałami i wyrobami przeznaczonymi

do kontaktu z żywnością.

Kontrole przeprowadzane przez przedstawicieli Państwowej Inspekcji Sanitarnej prowadzone są wg wytycznych i procedur opracowanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego. W trakcie kontroli kompleksowych przeprowadza się ogólną ocenę stanu sanitarnego obiektów. Kontrola obejmuje – stan techniczny obiektu, zaopatrzenie zakładu w wodę, stan higieny personelu, higienę produkcji (w tym obecność szkodników, ciągłość łańcucha chłodniczego środków łatwo psujących się), dystrybucję żywności, dokumentację zakładu (w tym prowadzenie zapisów dotyczących dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej, wdrażanie zasad systemu HACCP).

W 2024 r. w ramach zawartych porozumień Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brzegu współpracował z Inspekcją Weterynaryjną, Wojewódzkim Inspektoratem Farmaceutycznym w Opolu, Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Opolu.

Działania w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

Istotnym zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest eliminowanie nieprawidłowości natury sanitarnej już na etapie planowania, projektowania, realizacji i dopuszczania do użytkowania obiektów budowlanych.

Zadania te realizuje się poprzez:

1. Na wniosek inwestorów przeprowadzanie oględzin obiektów budowlanych w związku z art. 56 ustawy – Prawo budowlane.
2. Wyłącznie na wniosek inwestorów wydawanie opinii sanitarnej dla obiektów, dla których w decyzji o pozwoleniu na budowę nie nałożono obowiązku uzyskania pozwolenia na użytkowanie, lub aptek celem ich rejestracji w nadzorze farmaceutycznym.
3. Na wniosek inwestorów kontrolowanie obiektów w trakcie ich realizacji oraz przekazywanych do użytkowania pod względem zgodności z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi.
4. Wydawanie opinii, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (w związku z art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r., o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).
5. Wydawanie opinii w sprawie ustalenia zakresu raportu dla przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (w związku z art. 70 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r., o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).
6. Wydawanie opinii o przedsięwzięciu przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (w związku z art. 77 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r., o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).
7. Zajmowanie stanowiska w przypadku zawiadomienia w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub jego zmiany.
8. Zajmowanie stanowiska w przypadku zawiadomienia w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy lub jego zmiany.

9. Uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko (w związku z art. 53 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).
10. Opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (w związku z art. 54 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).
11. Uzgadnianie decyzji o warunkach zabudowy (w związku z art. 53 ust. 4 pkt 2a ustawy z dnia 27 marca 2023 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).
12. Na wniosek inwestorów lub projektantów opiniowanie kompletnej dokumentacji projektowych.
13. Wydawanie opinii w sprawach przedsięwzięć wspomaganych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej.

Promocja zdrowia i oświata zdrowotna

W 2024 roku główne kierunki działań promocji zdrowia wynikały z sytuacji epidemiologicznej, występujących problemów, potrzeb zdrowotnych ludności, zapisów Narodowego Programu Zdrowia oraz zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.

Programy i akcje prozdrowotne inicjowane i przeprowadzane przez Państwową Inspekcję Sanitarną skierowane były do dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, młodzieży szkół ponadpodstawowych oraz rodziców i opiekunów dzieci, nauczycieli, wychowawców i pedagogów szkolnych, pacjentów zakładów opieki zdrowotnej, pracowników służby zdrowia oraz do mieszkańców powiatu brzeskiego oraz uchodźców z Ukrainy.

1. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ROKU 2024 NA TERENIE POWIATU BRZESKIEGO

W ocenie sytuacji epidemiologicznej w 2024 r. zastosowano podstawowe mierniki epidemiologiczne tj. zapadalność na 100 tysięcy mieszkańców.

W tabeli 1 podano sytuację demograficzną na terenie Powiatu Brzeskiego na przełomie ostatnich 10 lat.

W tabeli 2 podano współczynniki charakteryzujące rok 2024, na podstawie których można określić sytuację epidemiologiczną na terenie Powiatu Brzeskiego i Województwa Opolskiego.

Na wykresach w sposób graficzny zostały przedstawione współczynniki zapadalności charakteryzujące wybrane jednostki chorobowe z roku 2024 i lat wcześniejszych.

Tabela 1. Sytuacja demograficzna na terenie Powiatu Brzeskiego w latach 2015 -2024

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ogół.	91.543	91.044	90.771	87.340	86.495	86.137	85.040	82.734	82.657	81.622
Miasto	36.675	36.381	36.292	33.924	33.519	33.840	33.154	31.172	31.194	30.724
Gminy	54.868	54.663	54.479	53.416	52.976	52.297	51.886	51.562	51.463	50.898

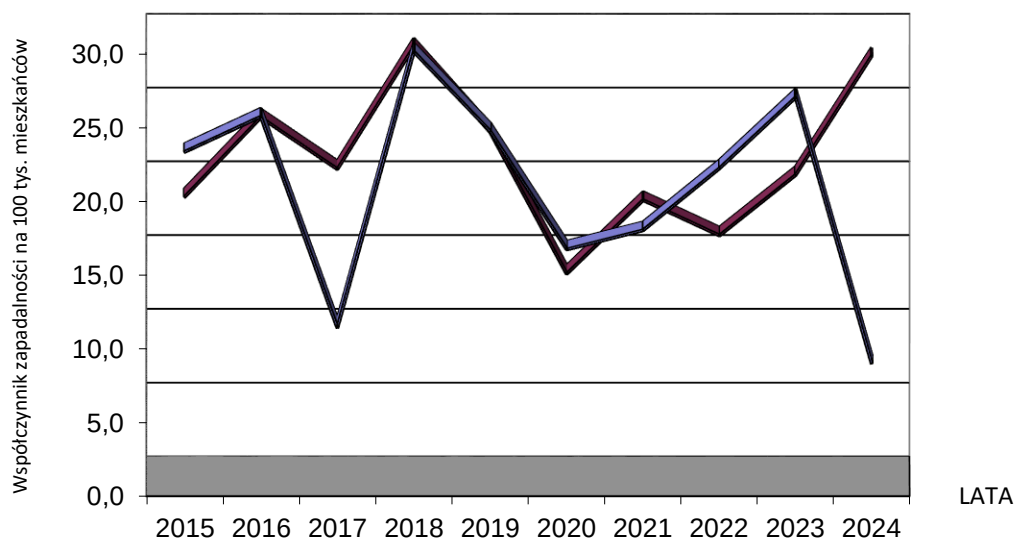
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Współczynnik zachorowań (na 100 tys. Mieszkańców) na wybrane jednostki chorobowe w poszczególnych miastach i gminach powiatu brzeskiego w 2024 roku

Jednostka chorobowa Jednostka administracyjna	salmonelloza zatrucia pokarmowe	wirusowe zakażenie jelit	krztusiec	ptonica	borelioza	odra	różyczka	WZW typ „A”	WZW typ. „B”	WZW typ. „C”	Nagminne zapalenie przewodnic
Miasto Brzeg	9,76	32,54	91,13	263,63	81,36	-	-	-	3,25	3,25	3,25
Gmina Skarbimierz	12,27	-	98,19	245,49	85,92	-	-	-	12,27	12,27	-
Miasto i Gmina Lewin Brzeski	8,46	8,46	33,87	347,22	93,15	8,46	-	-	-	8,46	8,46
Miasto i Gmina Grodków	11,29	11,29	50,83	67,78	45,18	-	5,64	-	11,29	5,64	-
Gmina Lubsza	11,56	11,56	231,29	277,55	104,08	-	-	-	-	-	11,56
Gmina Olszanka	-	-	65,33	239,54	21,77	-	-	-	-	21,77	-
Powiat brzeski	8,58	17,15	88,21	231,55	74,73	1,22	12,22	-	4,90	6,12	3,67
Woj. opolskie	28,07	25,39	56,46	167,78	72,86	0,43	0,64	0,96	9,96	7,50	0,96

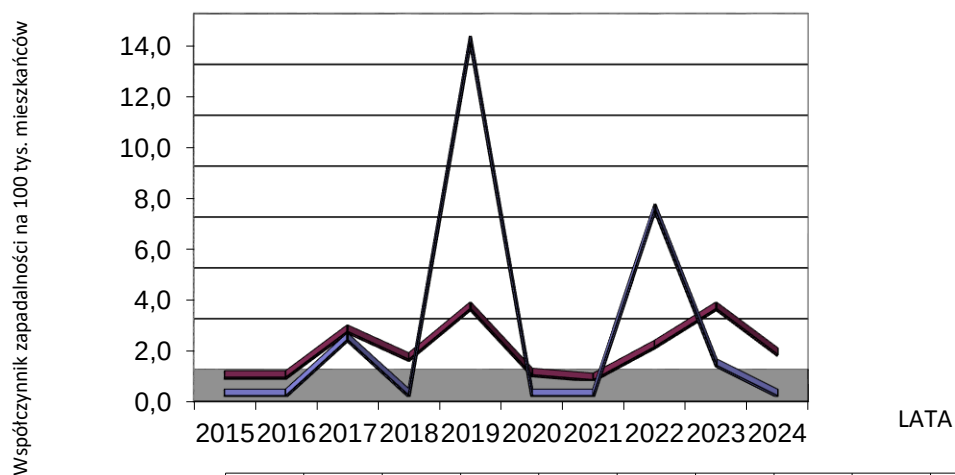
Źródło: Opracowanie własne

Wykres 1. Zapadalność na salmonellozę – zatrucia pokarmowe w Powiecie Brzeskim i Województwie Opolskim na 100 tys. mieszkańców w latach 2015 - 2024

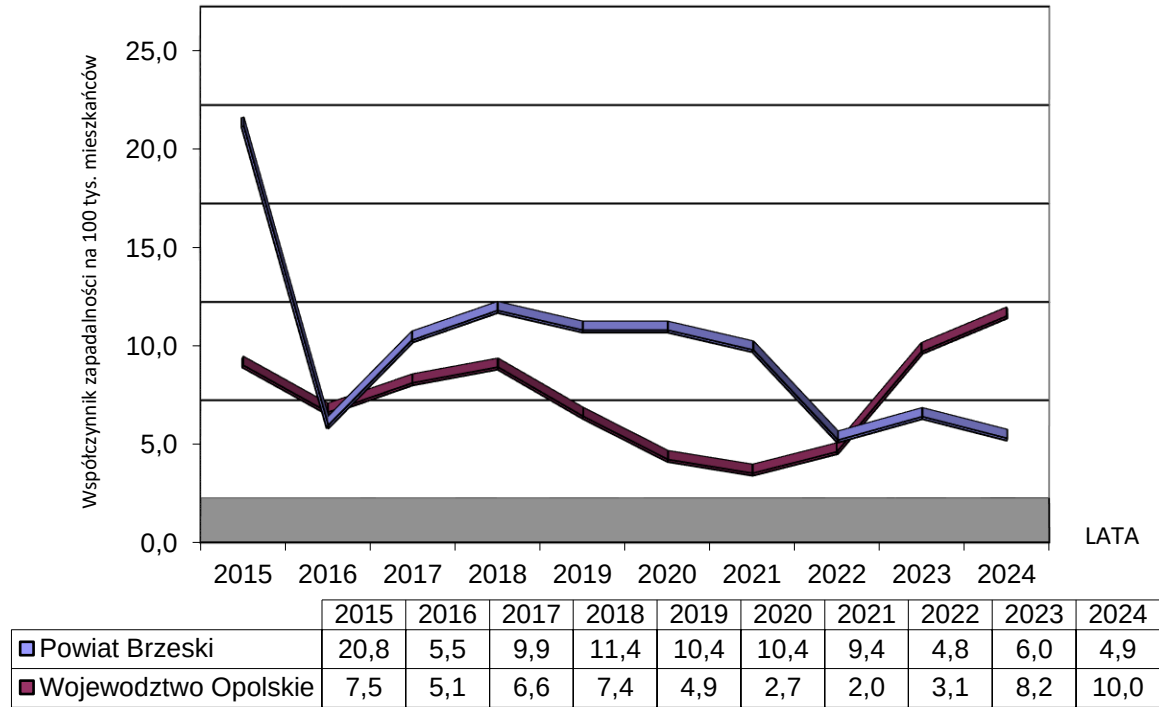
Źródło: Opracowanie własne

Wykres 2. Zapadalność WZW typ A w Powiecie Brzeskim i Województwie Opolskim na 100 tys. mieszkańców w latach 2015 - 2024

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 3. Zapadalność na WZW typ B w Powiecie Brzeskim i Województwie Opolskim na 100 tys. mieszkańców w latach 2015 - 2024

Źródło: Opracowanie własne

2. STAN SANITARNY W ZAKRESIE EPIDEMIOLOGII

A. NADZÓR NAD REALIZACJĄ PROGRAMU SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brzegu podejmuje działania w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych, w tym sprawuje nadzór nad realizacją szczepień ochronnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brzegu jest koordynatorem szczepień. Do głównych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy: dystrybucja preparatów szczepionkowych, sporządzanie sprawozdań z realizacji Programu Szczepień Ochronnych, nadzór nad stanem magazynowym szczepionek, prowadzenie rejestru zgłoszeń niepożądanych odczynów poszczepiennych.

Na terenie powiatu brzeskiego w 2024 roku działało 21 punktów szczepień (w tym 2 punkty szczepień: na Oddziale Noworodków oraz w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym Brzeskiego Centrum Medycznego w Brzegu przy ul. Mossora 1) wykonujące wszystkie szczepienia u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w ramach Programu Szczepień Ochronnych:

- **szczepienia obowiązkowe** – przeciwko gruźlicy, wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, *Haemophilus influenzae* typu b, odrze, śwince i różyczce, pneumokokom, rotawirusom,
- **szczepienia obowiązkowe osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie w związku z przesłankami klinicznymi lub epidemiologicznymi** – m. in. przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B i ospie wietrznej,
- **szczepienia poekspozycyjne** – m. in. przeciwko tężcowi,
- **szczepienia zalecane** – m.in. przeciwko COVID-19, grypie, zakażeniom wirusem syncytialnym układu oddechowego (RSV), inwazyjnym zakażeniom *Neisseria meningitidis*, inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, kleszczowemu zapaleniu mózgu, wirusowemu

zapaleniu wątroby typu A, ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV), błonicy, tężcowi, krztuścowi (w tym zalecane kobietom w ciąży) oraz ospie wietrznej.

W trakcie przeprowadzania kontroli w zakresie szczepień ochronnych nie odnotowano znacznych opóźnień w stosunku do obowiązującego programu szczepień ochronnych. Stwierdzone nieznaczne opóźnienia spowodowane były przełożeniem terminu szczepień dzieci z uwagi na ich stan zdrowia bądź w wyniku niezgłoszenia się rodziców lub opiekunów do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej celem poddania dziecka obowiązkowi szczepienia.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny podejmuje działania mające na celu wyegzekwowanie ustawowego obowiązku szczepień ochronnych m.in. wysyła upomnienie, w którym wzywa zobowiązanego do niezwłocznego wykonania obowiązku zaszczepienia, a w przypadku dalszego uporczywego uchyłania się od obowiązku zaszczepienia dziecka kieruje wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego do wojewody właściwego wg miejsca zamieszkania zobowiązanego.

W powiecie brzeskim w 2024 roku zaobserwowano wzrost liczby dzieci (w porównaniu do 2023 roku), których rodzice nie wyrażają zgody na wykonanie szczepień przeciwko wybranym jednostkom chorobowym lub odmawiają wykonania wszystkich szczepień ochronnych. W 2024 r. dotyczyło to 362 dzieci.

W trakcie bieżących kontroli punktów szczepień Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brzegu prowadzi nadzór w zakresie prowadzenia dokumentacji szczepień oraz informowania pacjentów przez podmiot leczniczy o zbliżającym się terminie szczepień realizowanych w ramach Programu Szczepień Ochronnych. Przy pierwszej wizycie dziecka w podmiocie lekarz powiadamia rodzica o obowiązku poddania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym. Szczepienia dzieci odbywają się po wcześniejszym wyznaczeniu terminu i godziny szczepienia. Wezwania do szczepień przekazywane są drogą telefoniczną lub pisemnie. W przypadku zbliżającego się terminu szczepienia dziecka zgodnie z ustalonym kalendarzem szczepień punkt szczepień kontaktuje się z rodzicem dziecka w celu przypomnienia o konieczności zgłoszenia się do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w celu uzupełnienia szczepień ochronnych, po uprzedniej kwalifikacji dziecka do szczepień przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Informacja o wezwaniu rodzica dziecka do szczepienia jest odnotowywana w karcie szczepień. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie dokumentowania realizacji szczepień ochronnych.

W ramach nadzoru nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych kontrolowano również postępowanie z preparatami szczepionkowymi w zakresie ich transportu oraz przechowywania. W podmiotach leczniczych realizujących szczepienia ochronne nie stwierdzono nieprawidłowości w ww. zakresie. Podmiotom leczniczym nieposiadającym monitoringu temperatury w urządzeniach chłodniczych przeznaczonych do przechowywania szczepionek wskazywano na potrzebę wprowadzenia całodobowego monitoringu wraz z powiadamianiem SMS celem poprawy warunków bezpieczeństwa przechowywania szczepionek. W 2024 r. wydano 2 zalecenia pokontrolne w związku ze stwierdzeniem ww. uchybienia.

W ramach działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brzegu prowadzony jest rejestr zgłoszeń niepożądanych odczynów poszczepiennych. W 2024 r. na terenie powiatu brzeskiego odnotowano **14 przypadków wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych**, wszystkie o charakterze łagodnym.

W 2024 roku obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi objęto **14 854** dzieci i młodzieży.

W 2024 roku wykonanie szczepień ochronnych dzieci i młodzieży w powiecie brzeskim kształtowało się na następującym poziomie (dane na podstawie sprawozdania MZ - 54 ze szczepień ochronnych za rok 2024):

1) szczepienia dzieci i młodzieży w rocznikach podlegających szczepieniom w 2024 r. zrealizowano w następujący sposób:

- szczepienia przeciwko gruźlicy (rocznik 2024) zrealizowano w **98,21%**,
- szczepienia przeciwko WZW B (rocznik 2024) zrealizowano w **44,13%**,
- szczepienia przypominające przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi oraz przeciwko poliomyelitis dzieci w 6 roku życia (rocznik 2019) zrealizowano w **65,73%**,
- szczepienia przypominające przeciwko odrze, śwince i różyczce dzieci w 6 roku życia (rocznik 2019) zrealizowano w **65,87%**,
- szczepienia przypominające przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi dzieci w 14 roku życia (rocznik 2011) zrealizowano w **67,97%**,
- szczepienia przypominające przeciwko błonicy, tężcowi młodzieży w 19 roku życia (rocznik 2006) zrealizowano w **57,58%**;

2) szczepienia dzieci i młodzieży w rocznikach podlegających szczepieniom w 2023 r. zrealizowano w następujący sposób:

- szczepienia przeciwko gruźlicy (rocznik 2023) zrealizowano w **97,16%**,
- szczepienia przeciwko WZW B (rocznik 2023) zrealizowano w **92,09%**,
- szczepienia przypominające przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi oraz przeciwko poliomyelitis dzieci w 6 roku życia (rocznik 2018) zrealizowano w **86,19%**,
- szczepienia przypominające przeciwko odrze, śwince i różyczce dzieci w 6 roku życia (rocznik 2018) zrealizowano w **88,13%**,
- szczepienia przypominające przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi dzieci w 14 roku życia (rocznik 2010) zrealizowano w **89,56%**,
- szczepienia przypominające przeciwko błonicy, tężcowi młodzieży w 19 roku życia (rocznik 2005) zrealizowano w **77,10%**.

Szczepienia przeciwko gruźlicy

Gruźlica jest chorobą zakaźną wywołaną przez bakterie – prątki gruźlicy z grupy *Mycobacterium tuberculosis complex*. Zakażenie zwykle rozprzestrzenia się drogą oddechową. Dzieci najczęściej zakażają się od chorych dorosłych w wyniku kontaktu z chorym wydalającym prątki gruźlicy w ślinie. Gruźlica należy do najczęstszych chorób zakaźnych na świecie i stanowi globalne zagrożenie dla zdrowia.

W Polsce szczepienia przeciwko gruźlicy są obowiązkowe. Szczepienie powinno być przeprowadzone w pierwszej dobie życia, przed wypisaniem dziecka ze szpitala. W przypadku noworodków urodzonych przedwcześnie szczepienie przeciwko gruźlicy wykonuje się po osiągnięciu masy ciała powyżej 2000 g.

W 2024 roku w punkcie szczepień na terenie powiatu brzeskiego (Brzeskie Centrum Medyczne) podano **244 dawki** szczepionki przeciwko gruźlicy (dane na podstawie sprawozdań kwartalnych za 2024 r. z ilości wykorzystanych szczepionek).

Szczepienia przeciwko zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*

Zakażenia pneumokokowe są jedną z głównych przyczyn zachorowalności i umieralności dzieci na świecie. Najczęściej występujące przypadki to pneumokokowe zapalenie płuc oraz zapalenie ucha środkowego.

W 2017 r. do Programu Szczepień Ochronnych wprowadzono szczepienia przeciwko pneumokokom.

W 2024 roku w punktach szczepień na terenie powiatu brzeskiego podano **1432 dawki** szczepionki przeciwko zakażeniom *Streptococcus pneumoniae* (dane na podstawie sprawozdań kwartalnych za 2024 r. z ilości wykorzystanych szczepionek).

Szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce

Odra, świnka i różyczka należą do chorób o wysokiej zaraźliwości, którym mogą towarzyszyć poważne powikłania powodujące trwałe uszczerbek na zdrowiu. W celu zapobiegania zachorowalności w Polsce od 2004 roku wprowadzono obowiązek szczepienia przeciw wyżej wymienionym chorobom. Obecnie dostępne są szczepionki będące trójskładnikową szczepionką przeciw odrze (measles), śwince (mumps) oraz różyczce (rubella).

W 2024 roku w punktach szczepień na terenie powiatu brzeskiego podano **1428 dawek** szczepionki przeciwko odrze, śwince i różyczce (dane na podstawie sprawozdań kwartalnych za 2024 r. z ilości wykorzystanych szczepionek).

Szczepienia przeciw rotawirusom

Rotawirusy są najczęstszą przyczyną ostrego nieżytu żołądkowo – jelitowego u dzieci. Okres inkubacji infekcji rotawirusowej wynosi 12-96 godzin. Zakażenie przenosi się drogą fekalno-pokarmową, przez brudne ręce, zanieczyszczone przedmioty. Po przedostaniu się do organizmu rotawirusy uszkadzają nabłonek kosmków jelitowych wywołując stan zapalny żołądka i jelit. Do głównych objawów infekcji rotawirusowej należą: gorączka, wymioty, biegunka, utrata łaknienia oraz odwodnienie.

W 2021 r. do Programu Szczepień Ochronnych wprowadzono szczepienia przeciwko rotawirusom.

W 2024 roku w punktach szczepień na terenie powiatu brzeskiego podano **1220 dawek** szczepionki przeciwko rotawirusom (dane na podstawie sprawozdań kwartalnych za 2024 r. z ilości wykorzystanych szczepionek).

Szczepienia osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie w związku z przestankami klinicznymi i epidemiologicznymi oraz obowiązkowe szczepienia poekspozycyjne (dane na podstawie sprawozdania MZ - 54 ze szczepień ochronnych za rok 2024):

W 2024 r. w punktach szczepień na terenie powiatu brzeskiego wykonano następujące szczepienia:

- szczepienia osób narażonych w sposób szczególny:
 - przeciwko ospie wietrznej – zaszczepiono 172 osoby,
 - przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B – zaszczepiono 29 osób;
- szczepienia poekspozycyjne:
 - przeciwko tężcowi – zaszczepiono 1856 osób,

Szczepienia przeciwko zakażeniom wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV)

Od 1 czerwca 2023 roku realizowany jest w Polsce Powszechny Program Szczepień przeciw HPV. Szczepieniami objęte są dziewczęta i chłopcy po ukończeniu 9. roku życia do ukończenia 14. roku życia. Szczepienie przeciw HPV podawane w ramach powszechnego programu szczepień przeciw HPV jest szczepieniem zalecanym, bezpłatnym. Program realizuje założenia i cele Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030. Uzupełnia bezpłatny Program Szczepień Ochronnych dzieci i młodzieży o nowy zakres ochrony przed chorobami wywołanymi przez HPV. Rozszerza zakres ochrony przed rakiem szyjki macicy i innymi chorobami nowotworowymi związanymi z HPV. Bazuje na światowych i europejskich rekomendacjach podkreślających bezpieczeństwo, skuteczność i korzyści wynikające z realizacji programów szczepień przeciw HPV.

Od 1 września 2024 roku przy współpracy Ministra Zdrowia z Ministrem Edukacji Narodowej program szczepień przeciw HPV został poszerzony o szczepienia wykonywane w szkołach podstawowych. Szczepienia mogą być realizowane w miejscu dostosowanym do wykonania szczepienia np. gabinecie profilaktyki zdrowotnej lub w trybie wyjazdowym (tj. poza szkołą np. w ramach grupowego wyjścia ze szkoły) i wykonywane przez personel Podstawowej Opieki Zdrowotnej (lekarz oraz pielęgniarka), z którym szkoła nawiąże współpracę.

Obecnie na terenie powiatu brzeskiego do ww. programu szczepień włączyło się 7 placówek oświatowych, które zgłosiły 90 uczniów zadeklarowanych do szczepień na podstawie deklaracji złożonych przez rodziców lub opiekunów prawnych w ww. placówkach. W grudniu 2024 roku zaszczepiono 62 uczniów na terenie szkoły oraz w placówkach Podstawowej Opieki Zdrowotnej, z którą szkoły nawiązały współpracę.

W ramach programu stosowane są dwie szczepionki przeciw HPV – Cervarix oraz Gardasil 9. Schemat szczepienia w powszechnym programie szczepień w obu szczepionkach jest 2-dawkowy, gdzie druga dawka powinna zostać podana nie wcześniej niż po 6 miesiącach i nie później niż 12 miesięcy od podania pierwszej dawki.

Oddział Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu koordynuje działania związane z realizacją programu szczepień przeciw HPV w placówkach oświatowych na terenie powiatu brzeskiego oraz sprawuje nadzór nad dystrybucją ww. preparatów.

B. MONITORING SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH I ZAKAŻEŃ – wybrane jednostki chorobowe

W 2024 r. w ramach zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych przeprowadzono **1797 dochodzeń epidemiologicznych**, dotyczących podejrzeń/zachorowań oraz zakażeń w przypadku następujących jednostek chorobowych:

- krztusiec – **74**,
- borelioza – **80**,
- zapalenie opon mózgowo - rdzeniowych – **5**,
- salmonelloza (pojedyncze zachorowania wywołane pałeczką z rodzaju Salmonella) – **7**,
- salmonelloza (zakażenie bezobjawowe) – **1**,

- salmonelloza pozajelitowa – 2,
- zakażenia wywołane przez *Clostridioides (Clostridium) difficile* – 30,
- wirusowe zapalenie wątroby typu A – 3,
- wirusowe zapalenie wątroby typu B – 8,
- wirusowe zapalenie wątroby typu C – 15,
- gruźlica – 10,
- giardioza – 5,
- kampylobakterioza – 21,
- podejrzenia zakażenia wirusem wścieklizny w przypadku pokąsań przez zwierzęta – 29,
- kiła – 2,
- rzeżączka – 2,
- kryptosporidioza – 1,
- zakażenia jelitowe wywołane *Escherichia coli* – 22,
- różyczka – 1,
- odra – 1,
- kleszczowe zapalenie mózgu – 1,
- choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae* – 1,
- grypa – 578,
- zakażenia wirusem RSV – 81,
- COVID-19 – 817.

Dochodzenia epidemiologiczne chorób zakaźnych i zakażeń były przeprowadzane w celu:

- ✓ ustalenia źródła zakażenia,
- ✓ wykrycia czynnika etiologicznego zakażenia bądź zachorowania,
- ✓ objęcia nadzorem epidemiologicznym osób z otoczenia chorego lub zakażonego.

Krztusiec

W 2024 r. zgłoszono 74 przypadki zachorowań na krztusiec (w 2023 roku zgłoszono 8 przypadków zachorowań).

Zachorowania dotyczyły głównie dzieci w wieku 0 - 18 lat - 54 przypadki. Zachorowania dotyczyły zarówno dziewcząt jak i chłopców. Zachorowania dotyczyły mieszkańców wsi - 45 przypadków oraz miast - 29 przypadków.

W przypadku 18 osób wymagana była hospitalizacja.

Borelioza

W 2024 r. zgłoszono **80 przypadków zachorowań** na tę jednostkę chorobową (w 2023 roku zgłoszono 97 przypadków zachorowań).

Zachorowania dotyczyły głównie mieszkańców miast - 44 przypadki, natomiast wśród mieszkańców wsi wystąpiło 36 przypadków zachorowań.

Większość zachorowań występowało wśród osób dorosłych (71 przypadków); najwięcej w przedziale wiekowym 19 - 60 lat - 46 przypadków, powyżej 60 lat - 25 przypadków, natomiast 9 przypadków zachorowań wystąpiło u dzieci w wieku 0 - 18 lat.

Powyższe zachorowania zostały zgłoszone na podstawie pozytywnych wyników badań laboratoryjnych bądź na podstawie wystąpienia na skórze rumienia wędrującego po ukąszeniu przez kleszcza. Zgodnie z definicją przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego powyższe kryteria pozwoliły zakwalifikować przypadki zachorowań jako przypadki potwierdzone lub prawdopodobne.

Wśród postaci choroby przeważały głównie boreliozy rozpoznane na podstawie wystąpienia na skórze rumienia wędrującego po ukąszeniu przez kleszcza. Wystąpiło również kilka przypadków boreliozy kostno-stawowej oraz 1 przypadek neuroboreliozy (boreliozy układu nerwowego).

Analiza przeprowadzonych dochodzeń epidemiologicznych wykazała, że w większości przypadków zachorowań osoby chore narażone były na kontakt z wektorami przenoszącymi boreliozę (tj. zgłaszane były ukąszenia przez kleszcze lub stwierdzono wystąpienie rumienia wędrującego, świadczącego o ukąszeniu przez kleszcza).

Do powyższych zakażeń doszło wskutek przebywania na terenie kompleksów leśnych, działek, parków, łąk w różnych powiatach na terenie województwa opolskiego. W części przypadków zachorowań osoby chore nie pamiętały na jakim terenie doszło do ukąszenia przez kleszcza, bądź też nie pamiętały samego ukąszenia kleszcza.

Salmonelloza

W 2024 r. zarejestrowano **7 przypadków zachorowań** wywołanych pałeczkami *Salmonella* (w 2023 roku zgłoszono 22 przypadki zachorowań). Zachorowania dotyczyły głównie dzieci w przedziale wiekowym 0 - 18 lat (4 przypadki), natomiast wśród osób dorosłych wystąpiły 3 przypadki. Zachorowania dotyczyły zarówno mężczyzn jak i kobiet.

Zachorowania dotyczyły głównie mieszkańców miast (4 przypadki), natomiast wśród mieszkańców wsi wystąpiły 3 przypadki zachorowań.

W większości przypadków zachorowań (6 przypadków) wymagana była hospitalizacja. Antybiotykoterapia zastosowana została w większości przypadków zachorowań na salmonellozę.

Podobnie jak w latach ubiegłych w 2024 r. dominującym szczepem z rodzaju *Salmonella* u osób chorych był serotyp *Enteritidis*.

W 2024 r. zarejestrowano **1 przypadek zakażeń bezobjawowych** wywołanych pałeczkami *Salmonella* u dziecka.

W ramach nadzoru epidemiologicznego wszystkie osoby chore bądź zakażone pałeczkami *Salmonella* oraz osoby ze styczności (dzieci żłobkowe, dzieci przedszkolne, pracownicy ochrony zdrowia, pracownicy branży spożywczej) zostały skierowane na badania w kierunku obecności pałeczek z rodzaju *Salmonella*. W 2024 r. do Laboratorium Badań Klinicznych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu przekazano łącznie 60 próbek kału.

W 2024 r. zarejestrowano 2 przypadki salmonellozy pozajelitowej. Zachorowania dotyczyły 1 mieszkańca miasta i 1 mieszkańca wsi w przedziale wiekowym 19 - 60 lat. W przypadku ww. osób wymagana była hospitalizacja.

Kampylobakterioza

W roku 2024 r. odnotowano **21 przypadków zachorowań** na kampylobakteriozę (w 2023 roku zgłoszono 12 przypadków zachorowań). Zachorowania dotyczyły głównie dzieci w wieku 0 - 10 lat (20 przypadków). Zachorowania dotyczyły zarówno dziewcząt jak i chłopców. Zachorowania dotyczyły mieszkańców miast (13 przypadków) oraz wsi (8 przypadków).

Najbardziej prawdopodobną drogą, wskutek której mogło dojść do zakażenia przez pałeczki *Campylobacter* była droga pokarmowa, droga zakażeń typu kałowo-doustnych, a także zakażone produkty żywnościowe.

Wirusowe zapalenie wątroby typu B

W roku 2024 r. odnotowano **8 przypadków zakażeń** wywołanych wirusem zapalenia wątroby typu B (w 2023 roku zgłoszono 7 przypadków zachorowań).

Zakażenia dotyczyły wyłącznie osób dorosłych, zarówno mężczyzn jak i kobiet, mieszkańców wsi - 4 przypadki oraz mieszkańców miast - 4 przypadki zakażeń.

Zakażenia wirusem zapalenia wątroby typu B zakwalifikowane zostały zgodnie z definicją przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego jako przypadki wirusowego zapalenia wątroby typu B nieokreślone (4 przypadki) i dotyczyły osób dorosłych w przedziale wiekowym 41 - 70 lat.

Najbardziej prawdopodobną drogą, wskutek której mogło dojść do zakażenia wirusem zapalenia wątroby typu B były zabiegi medyczne, ekspozycja zawodowa, kontakt domowy. W większości przypadków zakażeń osoby nie były szczepione przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B.

W ramach nadzoru epidemiologicznego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brzegu wystosował pisma do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej z prośbą o objęcie osoby ze styczności z osobą chorą nadzorem lekarskim i wykonanie lub udokumentowanie wcześniej wykonanych szczepień przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C

W roku 2024 r. odnotowano **15 przypadków zakażeń** wywołanych wirusem zapalenia wątroby typu C (w 2023 roku zgłoszono 15 przypadków zachorowań).

Zakażenia dotyczyły osób dorosłych, zarówno mężczyzn jak i kobiet, głównie mieszkańców miast (9 przypadków), natomiast wśród mieszkańców wsi wystąpiło 6 przypadków zakażeń.

Zakażenia wirusem zapalenia wątroby typu C zakwalifikowane zostały zgodnie z definicją przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego jako przypadki wirusowego zapalenia wątroby typu C nieokreślone. Powyższe zachorowania dotyczyły osób dorosłych w przedziale wiekowym 19 - 66 lat.

Najbardziej prawdopodobną drogą, wskutek której mogło dojść do zakażenia wirusem zapalenia wątroby typu C były zabiegi medyczne, ekspozycja zawodowa, kontakt domowy.

W ramach nadzoru epidemiologicznego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brzegu wystosował pisma do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej z prośbą o objęcie nadzorem lekarskim osoby z najbliższego otoczenia osoby chorej na wirusowe zapalenie wątroby typu C.

Styczność i narażenie na wściekliznę

W 2024 r. otrzymano **53 zgłoszenia** dotyczących pogryzienia/podrapania przez zwierzęta domowe i dzikie (w 2023 roku zgłoszono łącznie 57 przypadków zachorowań). W przypadku **29 zgłoszeń** przeprowadzono **dochodzenia epidemiologiczne**, w wyniku których uzyskano następujące informacje:

- **19 zgłoszeń** dotyczyło pogryzienia przez **psa**, **10 zgłoszeń** – przez **kota**,
- w **10 przypadkach** doszło do pogryzienia przez zwierzę, którego właściciel był **nieznany**,
- w przypadku **19 zgłoszeń** właściciel psa lub kota był **znany**. Zwierzęta zostały poddane obserwacji przez lekarza weterynarii,
- w **8 przypadkach** lekarz chorób zakaźnych podjął decyzję o **zaszczepieniu przeciwko wściekliznie** osób pogryzionych/podrapanych przez zwierzęta.

Pozostałe przypadki narażenia na zakażenie wirusem wścieklizny dotyczyły pogryzienia przez psy lub koty posiadające właścicieli, a więc możliwe było poddanie obserwacji w kierunku wścieklizny ww. psa lub kota, co eliminowało potrzebę szczepień przeciwko wściekliznie.

Wszystkie osoby narażone na zakażenie wirusem wścieklizny skierowano do poradni chorób zakaźnych celem specjalistycznej konsultacji lekarskiej.

W zakresie nadzoru epidemiologicznego nad zakażeniem wirusem wścieklizny kontynuowano współpracę z Powiatowym Inspektorem Weterynarii w Brzegu.

Gruźlica

W związku z prowadzonym nadzorem nad gruźlicą w 2024 r. przeprowadzono **10 dochodzeń epidemiologicznych**, w wyniku których gruźlica potwierdzona została we wszystkich przypadkach (w 2023 roku zgłoszono 7 przypadków zachorowań). Zachorowania dotyczyły wyłącznie osób dorosłych w przedziale wiekowym 39-71 lat.

Zachorowania dotyczyły głównie mieszkańców wsi (7 przypadków), natomiast wśród mieszkańców miast wystąpiły 3 przypadki zachorowań.

Analiza zachorowań na gruźlicę wykazała przewagę zachorowań wśród mężczyzn (9 przypadków), natomiast u kobiet wystąpił 1 przypadek zachorowania.

W ramach dochodzeń epidemiologicznych objęto nadzorem epidemiologicznym 19 osób z tzw. wysokiego ryzyka (ze środowiska domowego), które w okresie ok. 3 miesięcy od rozpoznania kontaktowały się z osobami chorymi na gruźlicę. W ramach nadzoru epidemiologicznego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brzegu wystosował pisma do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej z prośbą o objęcie nadzorem lekarskim ww. osób.

Zakażenia wirusem RSV/Grypa/COVID-19

W 2024 r. otrzymano **81 zgłoszeń** zakażeń wywołanych wirusem **RSV** (w 2023 roku zgłoszono 10 przypadków zachorowań). W większości przypadków zachorowań (59 przypadków) wymagana była hospitalizacja.

W 2024 r. otrzymano **4 zgłoszenia** zachorowania na **grypę potwierdzone testem molekularnym** (w 2023 roku zgłoszono 12 przypadków zachorowań). We wszystkich przypadkach zachorowań wymagana była hospitalizacja.

W 2024 r. otrzymano **574 zgłoszenia** zachorowania na **grypę potwierdzonych testem antygenowym** (w 2023 roku zgłoszono 114 przypadków zachorowań). W przypadku 29 osób wymagana była hospitalizacja.

W 2024 r. otrzymano **817 zgłoszeń** zachorowania na **COVID-19** (w 2023 roku zgłoszono 260 potwierdzonych przypadków zachorowań oraz 662 przypadki możliwe). Zgodnie z definicją przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego powyższe przypadki zostały zakwalifikowane jako przypadki **potwierdzone (171 przypadków)** lub **możliwe (646 przypadków)**. W przypadku 32 osób wymagana była hospitalizacja.

Poliomyelitis (ostre nagminne porażenie dziecięce)

W związku z utrzymywaniem się dużej ilości przypadków choroby na świecie zachodzi konieczność wzmocnienia nadzoru nad ostrymi porażeniami wiotkimi (OPW) w celu wykluczenia zawleczenia wirusów polio na obszary wolne od tej choroby. Polska uczestniczy w światowym programie eradykacji poliomyelitis koordynowanym przez Światową Organizację Zdrowia (WHO). Oddział Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu przesyła tygodniowe raporty dotyczące wystąpienia przypadków OPW na terenie powiatu brzeskiego.

Choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne

W związku ze stałą gotowością do działań w przypadku zagrożenia niebezpieczną chorobą zakaźną dokonano aktualizacji „Planu postępowania przeciwepidemicznego”.

W Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Brzegu funkcjonuje całodobowy telefon alarmowy, pod którym przyjmowane są informacje o występujących zagrożeniach na terenie powiatu brzeskiego.

3. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

Na terenie powiatu brzeskiego w 2024 r. nadzorem objętych było 12 wodociągów publicznych.

W zakresie jakości wody przeznaczonej do spożycia skontrolowano 12 wodociągów, natomiast w zakresie stanu sanitarnego – 8 Stacji Uzdatniania Wody.

Źródło zaopatrzenia ludności w wodę na terenie powiatu brzeskiego stanowią wody podziemne ujmowane z warstw czwartorzędowych i trzeciorzędowych, jedynie wodociąg publiczny Brzeg korzysta z wody mieszanej (woda pochodząca z ujęć podziemnych oraz z ujęcia powierzchniowego – ok. 0,6 % surowca do produkcji wody).

Tabela 3. Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przeznaczoną do spożycia z nadzorowanych wodociągów na terenie poszczególnych gmin powiatu brzeskiego

Lp.	Gmina	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę z nadzorowanych wodociągów (tys.)
1.	Brzeg	30,72
2.	Lewin Brzeski	11,81
3.	Grodków	17,67
4.	Lubsza	8,55
5.	Olszanka	4,62
6.	Skarbimierz	8,15

Źródło: Opracowanie własne

Na terenie powiatu brzeskiego niezwodociągowany jest przysiółek Lednica (gmina Lubsza), zamieszkały przez ok. 9 osób.

W ramach prowadzonego monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, w 2024 r. z nadzorowanych wodociągów pobrano do badań laboratoryjnych 117 próbek wody w zakresie mikrobiologicznym oraz 92 próbki wody w zakresie fizykochemicznym, przeprowadzając 28 kontroli związanych z pobieraniem próbek wody. Ponadto zarządcy wodociągów pobierali próbki wody do badań laboratoryjnych w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody, wg harmonogramów zatwierdzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brzegu.

W 2024 r. jakość wody kwestionowano w 3 wodociągach ze względu na:

- zanieczyszczenie mikrobiologiczne wody (bakterie grupy coli, enterokoki) – 2 wodociągi,
- ponadnormatywną wartość manganu – 1 wodociąg.

Występowanie bakterii grupy coli w systemach dystrybucyjnych i zbiornikach wody może świadczyć o odradzaniu się populacji mikroorganizmów i możliwym tworzeniu się biofilmu, bądź też zanieczyszczeniu wody obcym materiałem np. pochodzenia roślinnego lub glebą. Obecność wskaźnikowych bakterii grupy coli w wodzie w systemie dystrybucji może wynikać m.in. z nieprawidłowości na etapie uzdatniania wody ujmowanej, nadmiernej zawartości substancji odżywczych w uzdatnionej wodzie, może być również związana z zanieczyszczeniem wtórnym wody. Bakterie grupy coli nie mogą zatem bezpośrednio służyć za specyficzny wskaźnik kałowego

zanieczyszczenia wody, mogą natomiast stanowić kryterium oceny czystości i integralności systemów dystrybucji wody.

Enterokoki kałowe są wskaźnikami kałowego zanieczyszczenia wody. Ich obecność w wodzie świadczy o niedawnym skażeniu wody odchodami.

Mangan jest powszechnie występującym składnikiem zarówno wód podziemnych, jak i powierzchniowych, najczęściej naturalnego pochodzenia. Niepożądanym efektem ponadnormatywnej wartości manganu w wodzie przeznaczonej do spożycia jest jego niekorzystny wpływ na jakość organoleptyczną wody, obejmujący: wzrost barwy i mętności wody, przebarwienie pranej odzieży, ceramiki sanitarnej i innych powierzchni, wytrącanie się nierozpuszczalnych osadów czarnej barwy w systemie dystrybucji wody oraz nieprzyjemny smak wody. Powyższe ma wpływ na akceptowalność wody przez konsumentów. Zgodnie z zaleceniami Światowej Organizacji Zdrowia stężenie manganu nie przekraczające 400 µg/l nie wpływa szkodliwie na stan zdrowia człowieka.

Wodociągi o produkcji wody $\leq 100 \text{ m}^3/\text{dobę}$.

W 2024 r. na terenie powiatu brzeskiego eksploatowane były 2 wodociągi będące w tej grupie, tj.: Michałów, Strzegów.

Po dokonaniu analizy sprawozdań z badań wody wykonanych w 2024 r. w ramach nadzoru sanitarnego oraz w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody stwierdzono, że jakość wody w ww. wodociągach spełniała wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Wodociągi o produkcji wody $101\text{-}1000 \text{ m}^3/\text{dobę}$.

W tej grupie obiektów w 2024 r. znajdowało się 7 wodociągów, tj.: Gnojna, Nowy Świat, Śmiechowice, Skarbimierz, Brzezina, Łukowice Brzeskie, Jankowice Wielkie.

W 2024 r. stwierdzono przekroczenia parametrów w wodzie przeznaczonej do spożycia w następujących wodociągach:

wodociąg Nowy Świat:

- bakterie grupy coli w ilości $<10 \text{ jtk}/100 \text{ ml}$ wody (1 próbka w ramach nadzoru sanitarnego – pobrana ze SUW),
- wartość mętności $> 1,0 \text{ NTU}$, przy zalecanym zakresie wartości do $1,0 \text{ NTU}$ (4 próbki w ramach nadzoru sanitarnego, 1 próbka w ramach kontroli wewnętrznej),

wodociąg Jankowice Wielkie:

- mangan (5 próbek w ramach kontroli wewnętrznej).
- żelazo (1 próbka w ramach kontroli wewnętrznej),

wodociąg Gnojna:

- bakterie grupy coli w ilości $> 10 \text{ jtk}/100 \text{ ml}$ wody oraz ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72 h inkubacji powyżej wartości zalecanej (1 próbka), a także bakterie grupy coli w ilości $<10 \text{ jtk}/100 \text{ ml}$ wody (1 próbka). Próbkę wody pobrano w ramach kontroli wewnętrznej, czas trwania przekroczenia: 7 dni.

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brzegu w dniu 15.03.2024 r. wydał decyzję stwierdzającą brak przydatności wody do spożycia w wodociągu publicznym Gnojna w części sieci zaopatrującej miejscowość Żarów, nadając jej rygor natychmiastowej wykonalności.

Podjęte przez zarządcę wodociągu działania naprawcze (m.in. dezynfekcja wody oraz płukanie sieci wodociągowej) były skuteczne, co potwierdziły badania kontrolne.

wodociąg Brzezina:

- enterokoki oraz bakterie grupy coli w ilości <10 jtk/100 ml wody (1 próbka w ramach nadzoru sanitarnego; czas trwania przekroczenia: 2 dni).

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brzegu w dniu 30.10.2024 r. wydał decyzję stwierdzającą brak przydatności wody do spożycia w wodociągu publicznym Brzezina w części sieci zaopatrującej jeden budynek w miejscowości Brzezina (zanieczyszczenie punktowe), nadając jej rygor natychmiastowej wykonalności. Badanie kontrolne wody, które nie wykazało obecności bakterii wykonano przed podjęciem działań naprawczych. Niezależnie od powyższego zarządca wodociągu zwiększył dawkę podchlorynu sodu na SUW w Brzezynie, przeprowadził płukanie sieci wodociągowej oraz przyłączy do budynku, a także wewnętrznej instalacji wodociągowej w ww. budynku.

Stwierdzone przekroczenia ww. parametrów miały charakter incydentalny. Nie stwierdzono występowania stałych, utrzymujących się długotrwale przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Po dokonaniu analizy sprawozdań z badań wody wykonanych w 2024 r. w ramach nadzoru sanitarnego oraz w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody stwierdzono, że jakość wody w ww. wodociągach spełniała wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Wodociągi o produkcji wody 1001 – 10 000 m³/dobę.

W tej grupie znajdowały się 3 wodociągi, tj.: Brzeg, Lewin Brzeski oraz Grodków.

W 2024 r. stwierdzono przekroczenia parametrów w wodzie przeznaczonej do spożycia w następujących wodociągach:

wodociąg Lewin Brzeski:

- mętność > 1,0 NTU, przy zalecanym zakresie wartości do 1,0 NTU (5 próbek w ramach nadzoru sanitarnego, próbki zostały pobrane w tym samym dniu),
- bakterie grupy coli w ilości <10 jtk/100 ml (1 próbka w ramach nadzoru sanitarnego - pobrana ze SUW).

Badania kontrolne wykonane w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody nie wykazały w wodzie przekroczenia zalecanej wartości mętności oraz obecności bakterii.

wodociąg Grodków:

W okresie od 05.07.2024 r. do 31.10.2024 r. obowiązywała decyzja Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brzegu stwierdzająca warunkową przydatność wody do spożycia w ww. wodociągu ze względu na ponadnormatywną wartość manganu. Stwierdzone przekroczenia wartości parametrycznej manganu w wodzie nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia konsumentów. Woda mogła być wykorzystywana bez ograniczeń do celów spożywczych i gospodarczych.

Po zakończeniu działań naprawczych (m.in. usunięcie awarii instalacji służącej do korekty pH, korekta pH, w celu przywrócenia skutecznego procesu odmanganiania, a także płukanie sieci wodociągowej) zarządca wodociągu przedstawił Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Brzegu sprawozdania z badań wody, potwierdzające jej odpowiednią jakość pod względem manganu.

Tabela 4. Wykaz nadzorowanych wodociągów zaopatrujących ludność powiatu brzeskiego w wodę przeznaczoną do spożycia w 2024 r.

Lp.	Producent wody (nazwa, adres)	Eksploatowany wodociąg (zaopatrywane miejscowości na terenie powiatu brzeskiego)	Produkcja wody (m ³ /d)	Liczba zaopatrywanej ludności (tys.)	Jakość wody na koniec 2024 r. - kwestionowane parametry
1. Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia wodę.					
1.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Brzegu sp. z o.o. ul. Wolności 15 49-300 Brzeg	Brzeg (Brzeg, Gierszowice, Janów, Krzyżowice /bez nr domów: 1,1A,23,23C,9B, ul. Spacerowa 5, ul. Spacerowa 41, ul. Spacerowa 45, ul. Spacerowa 47/, Pawłów, Kruszyna, Zwanowice, Prędocin, Kopanie)	6245	33,18	przydatna do spożycia
2.	Usługi Wodno- Kanalizacyjne "Hydro-Lew" sp. z o.o. ul. Moniuszki 8a 49-340 Lewin Brzeski	Lewin Brzeski (Lewin Brzeski, Borkowice, Błazejowice, Buszyce, Leśniczówka, Chróścina, Golczowice, Jasiona, Kantorowice, Łosiów, Piaski, Nowa Wieś Mała, Oldrzychowice, Przecza, Ptakowice, Różyna, Sarny Małe, Skorogoszcz, Stroszowice, Strzelniki, Wronów, Mikolin)	1316	11,80	przydatna do spożycia
3.	"EKO- SKARBIMIERZ" sp. z o.o., ul. Akacyjowa 9 49-318 Skarbimierz - Osiedle	Łukowice Brzeskie (Łukowice Brzeskie, Małujowice, Bierzów, Pępice, Skarbimierz - Osiedle – teren przemysłowy)	886	1,43	przydatna do spożycia
4.		Skarbimierz (Skarbimierz - Osiedle – teren mieszkalny)	811	2,41	przydatna do spożycia
5.		Brzezina (Brzezina, Lipki, Zielęcice, Skarbimierz, Żłobizna)	433	2,95	przydatna do spożycia
6.	Grodkowskie Wodociągi i Kanalizacja sp. z o.o.,	Grodków (Grodków, Głębocko, Nowa Wieś Mała, Osiek Grodkowski, Tarnów Grodkowski /oprócz budynku nr	1663	10,69	przydatna do spożycia

	Tarnów Grodkowski 46d	46d/, Żelazna, Kopice, Więcmierzycy)			
7.	49-200 Grodków	Gnojna (Bąków, Gałązczyce, Gierów, Gnojna, Jeszkotle, Kolnica, Lipowa, Lubcz, Mikołajowa, Młodoszowice, Przylesie Dolne, Wierzbna, Wierzbnik, Polana, Wojśław, Zielonkowice, Wójtowice, Jędrzejów, Starowice Dolne, Sulisław, Żarów, Gola Grodkowska, Tarnów Grodkowski – wyłącznie budynek nr 46d)	846	5,96	przydatna do spożycia
8.		Strzegów (Bogdanów, Jaszów, Kobiela, Strzegów, Wojnowiczki)	1	1,02	przydatna do spożycia
9.	Zakład Gospodarki Komunalnej	Michałów (Michałów, Czeska Wieś)	100	0,83	przydatna do spożycia
10.	w Olszance zs. w Czeskiej Wsi Czeska Wieś 61 49-332 Olszanka	Jankowice Wielkie (Jankowice Wielkie, Obórki, Przylesie, Olszanka, Pogorzela, Krzyżowice – domy nr: 1,1A,23,23C,9B, ul. Spacerowa 5, ul. Spacerowa 41, ul. Spacerowa 45, ul. Spacerowa 47	346	2,70	przydatna do spożycia
11.	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Śmiechowice Sp. z o.o., Kościerzycy 129 A, 49-314	Nowy Świat (Boruta, Borucice, Mąkoszyce, Nowy Świat, Rogalice, Książkowice, Smolarnik, Roszkowice, Kopalina, Tarnowiec)	324	1,77	przydatna do spożycia
12.	Pisarzowice	Śmiechowice (Błota, Zamcze, Czepielowice, Stawy, Złotówka, Dobrzyń, Garbów, Kościerzycy, Leśna Woda, Lubicz, Lubsza, Michałowice, Myśliborzyce, Nowe Kolnie, Piastowice, Pisarzowice, Szydłowice, Śmiechowice, Sielska Woda)	881	6,78	przydatna do spożycia

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 5. Działalność kontrolno – represyjna w 2024 r. dot. nadzorowanych wodociągów

Działalność kontrolno - represyjna			Wodociągi o produkcji wody			RAZEM
			[m³/d]			
			≤100	101-1000	1001-10000	
Liczba wodociągów			2	7	3	12
Liczba skontrolowanych wodociągów			2	7	3	12
Liczba przeprowadzonych kontroli	stanu sanitarnego SUW		1	4	3	8
	związanych z poborem próbek wody		2	16	10	28
Liczba pobranych próbek wody do badań przez PPIS w Brzegu			6	62	49	117
Liczba wydanych decyzji	Nakazowych	dot. jakości wody	-	2	1	3
		dot. stanu sanitarno-technicznego	-	-	-	-
	Finansowych	dot. jakości wody	-	2	-	2
		dot. stanu sanitarno-technicznego	-	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne.

Ocena jakości ciepłej wody pod względem obecności bakterii Legionella sp.

Zasady pobierania próbek ciepłej wody w kierunku bakterii Legionella sp. oraz procedury postępowania w zależności od wyników badania bakteriologicznego określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

W 2024 r. kontrolę jakości ciepłej wody przeprowadzono w 3 obiektach: szpital (budynek przy ul. Mossora w Brzegu) oraz 2 zakłady opiekuńczo - lecznicze. Do badań laboratoryjnych pobrano łącznie 7 próbek wody ciepłej.

Jakość wody ciepłej kwestionowano w 2 obiektach:

- szpital (dot. jednego oddziału) – skażenie średnie,
- dom pomocy społecznej (badania wody zostały wykonane w ramach kontroli wewnętrznej) – skażenie wysokie.

W związku z powyższym wydano 2 decyzje nakazujące stronom m.in. podjęcie działań zmierzających do redukcji liczby bakterii Legionella sp. oraz doprowadzenie jakości wody ciepłej do obowiązujących wymagań. W przypadku obiektu, w którym stwierdzono skażenie wysokie nakazano

również wyłączenie z użytkowania pryszniców w 3 łazienkach oraz podjęcie działań interwencyjnych (w tym przypadku decyzji nadano termin natychmiastowego wykonania).

Badania kontrolne wody ciepłej wykonane w domu pomocy społecznej, w ramach kontroli wewnętrznej, po przeprowadzonych działaniach naprawczych, nie wykazały ponadnormatywnej obecności bakterii *Legionella* sp. (decyzja została wykonana). Termin wykonania decyzji w przypadku szpitala ustalono do 03.01.2025 r.

4. OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

W 2024 r. skontrolowano 136 z 312 obiektów użyteczności publicznej, znajdujących się w ewidencji tj., m.in.: ustępy publiczne, pływalnie, kąpieliska, obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, dworce PKS i PKP, tereny rekreacyjne (parki, skwery), cmentarze, obiekty sportowe (stadion, hala sportowa), parkingi, przystanki PKS.

Przeprowadzono 135 kontroli/ogłędzin ww. obiektów, których zakres obejmował m.in.:

- ocenę stanu sanitarnego obiektów,
- ocenę warunków przeprowadzania ekshumacji,
- ocenę obiektów na terenie objętym powodzią.

Skontrolowano również 20 środków transportu: autobusy, środki transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nałożono 8 mandatów karnych na łączną kwotę 1.950,00 zł (7 zakładów fryzjerskich, 1 obiekt hotelarski).

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- niewłaściwy stan sanitarny pomieszczeń,
- niewłaściwy stan sanitarny wyposażenia, akcesoriów i sprzętu używanego podczas wykonywania usług fryzjerskich,
- brak środka do dezynfekcji,
- nieprzestrzeganie przepisów wynikających z ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, tj. brak oznaczenia informującego o zakazie palenia tytoniu i papierosów elektronicznych.

Pływalnie, miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli i kąpieliska.

W 2024 r. na terenie powiatu brzeskiego funkcjonowały 4 pływalnie: kryta pływalnia w Brzegu, basen hotelowy na terenie gminy Grodków oraz 2 baseny sezonowe w Brzegu i Grodkowie, a także 2 kąpieliska: na terenie gminy Lewin Brzeski oraz na terenie gminy Grodków.

W okresie funkcjonowania ww. obiektów woda pobierana była do badań przez zarządzających pływalniami, zgodnie z zatwierdzonymi przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brzegu harmonogramami pobierania próbek wody na 2024 r. w poszczególnych obiektach oraz w ramach nadzoru sanitarnego.

Jakość wody w nieckach basenowych kwestionowano w 2 obiektach (basen hotelowy, basen sezonowy) ze względu na zanieczyszczenie mikrobiologiczne wody (*Pseudomonas aeruginosa*). Ponadto w 1 obiekcie zarządca pływalni po otrzymaniu powiadomienia o stwierdzonych przekroczeniach parametrów mikrobiologicznych (*Pseudomonas aeruginosa*, *Legionella* sp.) wyłączył niecki z użytkowania do czasu uzyskania pozytywnych wyników badań wody.

Zarządcy obiektów podejmowali działania naprawcze m.in. czyszczenie i dezynfekcję układu cyrkulacji oraz filtrów, spuszczenie wody i dezynfekcję niecek (dot. niecek typu brodzik, whirlpool) oraz zwiększenie dawki środka dezynfekcyjnego, a także wykonywali badania kontrolne wody.

W tej grupie obiektów wydano:

- 2 decyzje nakazowe dot. jakości wody w nieckach basenowych (z terminem natychmiastowego wykonania),
- 2 decyzje finansowe ustalające opłatę za pobieranie i badanie próbek wody, w których stwierdzono przekroczenia parametrów fizykochemicznych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (tekst jednolity - Dz. U. z 2022 r. poz. 1230)

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brzegu dokonał zbiorczych rocznych ocen jakości wody na pływalniach za 2024 rok. Po dokonaniu analiz stwierdzono, że zarządcy ww. obiektów prowadzili ocenę jakości wody na pływalniach w sposób zapewniający bezpieczeństwo zdrowotne osób korzystających z obiektów oraz zgodnie z wymaganiami obowiązujących przepisów. Jednak wskazano, że z uwagi na występowanie przekroczeń poszczególnych parametrów istnieje potrzeba wyregulowania parametrów uzdatniania wody. Zarządzający obiektami powinni dążyć do utrzymania wartości badanych parametrów na poziomie wskazanym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach.

W sezonie letnim 2024 r. jakość wody w 2 kąpieliskach funkcjonujących na terenie gmin: Lewin Brzeski oraz Grodków nie budziła zastrzeżeń.

Na bieżąco wydawano oceny jakości wody w kąpieliskach oraz komunikaty informujące o jakości wody w akwenach. Ponadto w Serwisie Kąpieliskowym zamieszczano informacje o jakości wody.

Komunikaty dot. jakości wody w kąpieliskach na terenie województwa opolskiego zamieszczane były na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Brzegu.

Zgodnie z wymaganiami określonymi w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpiel, po sezonie letnim 2024 przeprowadzono klasyfikację jakości wody w kąpielisku w Lewinie Brzeskim.

Klasyfikację przeprowadzono na podstawie wyników badań 21 próbek wody pobranych w stałym punkcie kąpieliska w latach: 2021-2024. Jakość wody w kąpielisku w Lewinie Brzeskim w latach: 2021 – 2024 sklasyfikowano jako „dobrą”.

5. STAN SANITARNY PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Brzegu znajdują się 153 obiekty, w tym:

- Szpital: 1 obiekt,
- Zakłady opiekuńczo – lecznicze: 2 obiekty,
- Przychodnie, poradnie, ośrodki zdrowia: 36 obiektów,
- Inne obiekty (m.in.: medyczne laboratoria diagnostyczne, rehabilitacja lecznicza, pracownice stomatologii, długoterminowa opieka pielęgniarska, ambulatoria z izbą chorych w zakładach karnych): 34 obiekty,
- Indywidualne, specjalistyczne, grupowe praktyki lekarskie i lekarzy dentystów: 78 obiektów,
- Indywidualne, specjalistyczne, grupowe praktyki pielęgniarek i położnych: 2 obiekty.

Skontrolowano 82 obiekty, w tym: 1 szpital, 1 zakład opiekuńczo – leczniczy (przeprowadzono kontrolę sprawdzającą wykonanie obowiązków nałożonych decyzją), 20 obiektów typu przychodnie, 21 obiektów należących do grupy: inne obiekty, 37 obiektów typu: indywidualna, specjalistyczna, grupowa praktyka lekarska oraz 2 obiekty typu: indywidualne, specjalistyczne praktyki pielęgniarek. Zakres kontroli obejmował m.in.: stan sanitarny pomieszczeń, sposób przeprowadzania procesów dezynfekcji i sterylizacji, sposób postępowania z odpadami medycznymi, sposób przeprowadzania kontroli wewnętrznych.

W 2024 r. wydano:

- 1 decyzję umarzającą postępowanie administracyjne, w związku z usunięciem stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania (przychodnia);
- 1 decyzję finansową (przychodnia);
- 53 pisma z zaleceniami pokontrolnymi, najczęściej stwierdzane uchybienia to:
 - niewłaściwa częstotliwość przeprowadzania biologicznej kontroli skuteczności procesu sterylizacji przy użyciu testu biologicznego;
 - brak określania terminu stanu jałowości materiału sterylnego i oznakowania nim systemu bariery sterylnej na podstawie rodzaju opakowania, sposobu pakowania, rodzaju opakowania ochronnego, typu zamknięcia, zaleceń wytwórcy opakowania, warunków przechowywania i transportu;
 - brak okresowych przeglądów technicznych urządzeń;
 - brak opracowanych i wdrożonych niektórych procedur dot. zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym związanym z udzielaniem świadczeń zdrowotnych,
 - brak wykonywania testów sprawności technicznej autoklawu według zaleceń jego wytwórcy przy użyciu testów Bowie-Dicka,
 - brak rejestracji wartości parametrów krytycznych właściwych dla określonej metody sterylizacji (np. temperatura, ciśnienie, wilgotność względna) w formie zapisu graficznego, cyfrowego lub elektronicznego.

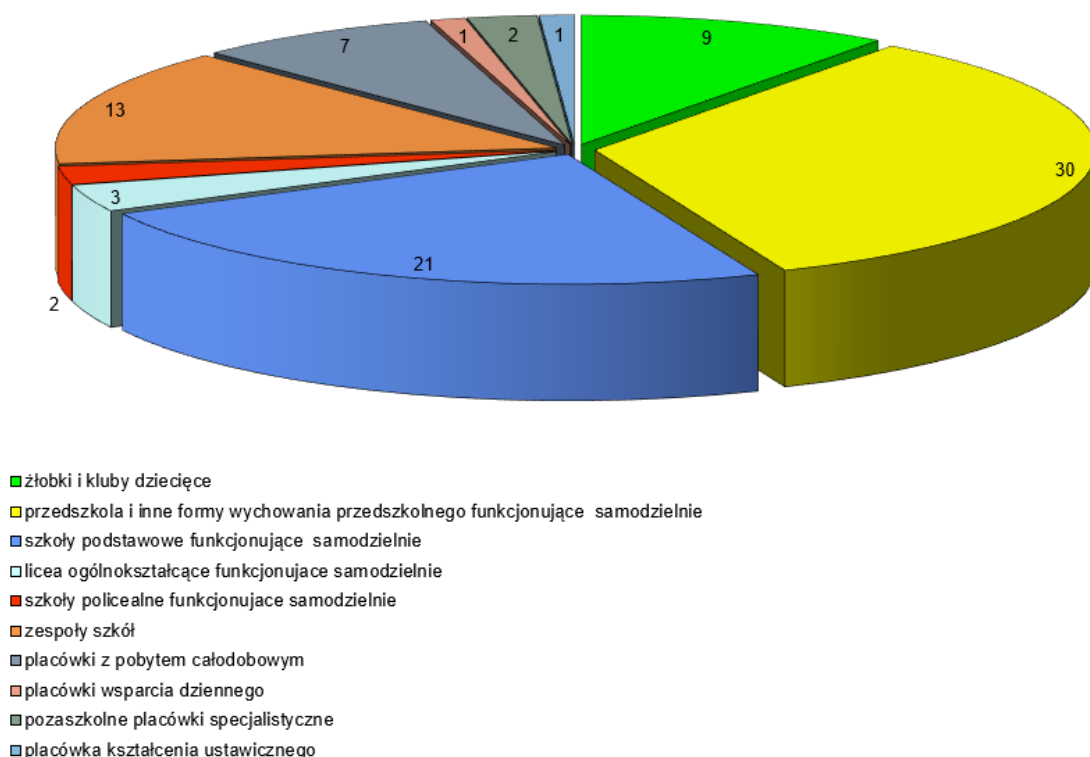
W porównaniu do 2023 r. poprawił się stan sanitarno – techniczny zakładu opiekuńczo – leczniczego w Brzegu – wykonano obowiązki wynikające z decyzji Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego nr HK.9020.8.2018.MSŻ z dnia 08.05.2018 r. (z późn. zm.). Przeprowadzono generalny remont obiektu, w wyniku którego poprawiła się funkcjonalność zakładu

opiekuńczo - leczniczego oraz warunki przebywających w nim pacjentów, a także dostosowano pomieszczenia obiektu do obowiązujących wymagań.

6. STAN SANITARNY SZKÓŁ I INNYCH PLACÓWEK OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

W 2024 roku w ewidencji pionu Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu znajdowało się 89 stałych placówek oświatowo-wychowawczych (w tym 13 zespołów szkół/zespołów szkolno-przedszkolnych, w których funkcjonowało 36 placówek) oraz 42 sezonowe placówki, tj. turnusy wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

Wykres 4. Stałe placówki oświatowo-wychowawcze będące w ewidencji Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu w 2024 roku (na dzień 31 grudnia 2024 r.)

Źródło: Opracowanie własne.

Stan sanitarny placówek

W wyniku przeprowadzanych prac remontowych stan sanitarny placówek ulega systematycznej poprawie. W obiektach dokonywana jest także sukcesywna wymiana mebli, sprzętu sportowego oraz urządzeń do zabaw na placach zabaw. Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oceniono m.in. na podstawie: stanu higieniczno-sanitarnego, stanu technicznego, wyposażenia w urządzenia sanitarne, zaopatrzenia w bieżącą ciepłą i zimną wodę.

W 2024 roku przeprowadzono ogółem 98 kontroli w placówkach nauczania i wychowania oraz wypoczynku dzieci i młodzieży, tym: 47 kontroli planowych oraz 51 kontroli pozaplanowych. Pozaplanowe kontrole wynikają z przeprowadzenia kontroli:

- placówek sezonowych, tj. turnusów wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży,
- szkół w zakresie przygotowania do nowego roku szkolnego 2024/2025,
- sprawdzających wykonanie nakazów nałożonych decyzjami administracyjnymi,
- interwencyjnych,
- na wnioski strony w celu wydania opinii sanitarnej,

- w związku z sytuacją powodziową na terenie powiatu brzeskiego (kontrole placówek zalanych w wyniku powodzi we wrześniu 2024 roku),
- w 4 obiektach kontrole pomieszczeń, do których planowane było przeniesienie oddziałów Przedszkola Publicznego Nr 2 w Grodkowie funkcjonujących w budynku przedszkola położonym przy ul. Kościuszki 4 w Grodkowie na czas remontu tego budynku.

Wydano 11 decyzji administracyjnych, w tym: 3 decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, 2 decyzje zmieniające termin wykonania obowiązków, 1 decyzję wygaszającą i 5 decyzji płatniczych stanowiących opłatę za przeprowadzone czynności kontrolne. Decyzje wydane w celu poprawy stanu sanitarnego obiektów dotyczyły zapewnienia właściwego stanu sanitarno-technicznego:

- ścian i podłóg w salach lekcyjnych, szatni,
- dróg dojścia (zewnętrznych schodów przy wejściu do budynku).

Podczas kontroli nie stwierdzono zaniedbań w zakresie utrzymania czystości i porządku pomieszczeń, wyposażenia oraz otoczenia budynków. We wszystkich placówkach zapewniono odpowiednie warunki do utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży (w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych zapewniona była bieżąca ciepła i zimna woda oraz środki higieny osobistej, urządzenia sanitarne utrzymane były w stanie pełnej sprawności technicznej, **zachowano** również standardy dostępności do urządzeń).

Skontrolowane placówki wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży zarejestrowane były w Elektronicznej Bazie Wypoczynku (KO). Do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu nie wpłynęły zgłoszenia o „dzikich” turnusach wypoczynkowych. W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych nie odnotowano niewłaściwego stanu w zakresie warunków pobytu, zakwaterowania i żywienia dzieci i młodzieży. Nie stwierdzono również turnusów z przekroczonym limitem miejsc.

Ocena warunków środowiska placówek nauczania i wychowania.

W celu zapewnienia uczniom/dzieciom prawidłowych warunków zdrowotnych w 2024 roku pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili:

- oceny dostosowania mebli edukacyjnych (stolików i krzeseł) do wzrostu uczniów w 4 szkołach podstawowych w 24 oddziałach. Oceniono łącznie stanowiska pracy 311 uczniów - nie stwierdzono przypadków korzystania przez dzieci z mebli niedostosowanych do ich wzrostu;
- pomiary natężenia oświetlenia sztucznego w 1 szkole podstawowej w 7 pomieszczeniach - oświetlenie w badanych pomieszczeniach spełniało wymagania obowiązującej normy;
- pomiary temperatury w pomieszczeniach pobytu dzieci i młodzieży w 31 placówkach w 154 pomieszczeniach - nie stwierdzono nieprawidłowości;
- higieniczne oceny rozkładów zajęć lekcyjnych w 8 szkołach w 90 oddziałach. W 1 szkole w 19 oddziałach stwierdzono nieuwzględnienie zasad higieny pracy umysłowej uczniów – przestano wystąpienie do szkoły i organu prowadzącego z zaleceniami pokontrolnymi.

Ocena ciężaru tornistrów szkolnych.

Właściwie dobrany tornister korzystnie wpływa na kształtowanie prawidłowej postawy ciała u dzieci i młodzieży. Według obowiązujących zaleceń zdrowotnych ciężar tornistra wraz z zawartością nie powinien przekraczać od 10 do 15% wagi ucznia.

W 2024 roku w 3 szkołach podstawowych dokonano oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych. Na ogólną liczbę 736 dzieci objętych badaniem tornistry o wadze:

do 10% masy ciała dziecka posiadało 542 uczniów (73,6 % badanych);

od 10 do 15% masy ciała dziecka posiadało 156 uczniów (21,2% badanych);

powyżej 15% masy ciała dziecka posiadało 38 uczniów (5,2% badanych).

Zapewnienie uczniom miejsc na podręczniki i przybory szkolne.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, we wszystkich szkołach skontrolowanych w 2024 roku, zapewniono uczniom miejsca na pozostawienie podręczników i innych przyborów służących do nauki. Podczas kontroli sanitarnych przedstawiciele placówek wskazywali wyznaczone do tego celu miejsca, np. indywidualne lub wspólne szafki na korytarzach, półki/szuflady/szafki w salach, co oznacza, że szkoły spełniają powyższy obowiązek.

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach.

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia są jego aktywność fizyczna. W związku z powyższym istotne są warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. W 2024 roku, podobnie jak w latach poprzednich, ocenie poddano infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Na 9 skontrolowanych szkół:

- 2 szkoły posiadały niepełną bazę do realizacji zajęć wychowania fizycznego (1 szkoła posiadała tylko salę rekreacyjną/zastępczą, a 1 szkoła tylko salę gimnastyczną - bez boiska), szkoły te korzystały z boisk sportowych poza placówką;
- 1 szkoła posiadała salę gimnastyczną z boiskiem;
- 5 szkół szkolny zespół sportowy z boiskiem.

Jedna ze skontrolowanych szkół nie posiada infrastruktury do zajęć wychowania fizycznego – jest to szkoła dla dorosłych, w której kształcenie prowadzone jest w systemie zaocznym, ramowy program nauczania dla tejże szkoły nie przewiduje zajęć wychowania fizycznego.

Przechowywanie substancji chemicznych i ich mieszanin w szkolnych pracowniach chemicznych.

Spośród 9 szkół skontrolowanych całościowo w 2024 roku 4 placówki posiadały substancje chemiczne i ich mieszaniny. Podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych ocenie poddano prawidłowość przechowywania substancji chemicznych oraz ich mieszanin, a także posiadaną w tym zakresie dokumentację. W wyniku działań kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Opieka medyczna w szkołach.

Na ogólną liczbę 9 szkół skontrolowanych całościowo w 2024 roku 7 placówek zapewniało profilaktyczną opiekę zdrowotną na własnym terenie, w tym: 3 szkoły w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, a 4 szkoły w pomieszczeniach zastępczych, tzn. w pomieszczeniach pełniących inne funkcje a udostępnianych pielęgniarce i uczniom na czas realizowanych zadań. Uczniowie 2 szkół byli objęci profilaktyczną opieką zdrowotną realizowaną poza terenem placówek, głównie w podmiotach leczniczych.

Żywnienie uczniów w szkołach.

Prawidłowe żywienie jest ważnym czynnikiem korzystnie wpływającym na stan zdrowia dzieci. Zaleca się, aby dzieci i młodzież spożywały od 4 do 5 posiłków w ciągu dnia, co oznacza, że podczas pobytu w szkole powinny one spożyć co najmniej jeden posiłek. Wśród 9 skontrolowanych szkół działania w tym zakresie podejmowało 7 placówek, które wydawały ciepłe posiłki obiadowe dwudaniowe (w tym w 1 szkole obiady zapewnione były poza placówką) - z obiadów korzystało 336 uczniów.

Uczestnictwo placówek w „Programie dla szkół”.

Celem programu jest propagowanie wśród uczniów zdrowych nawyków żywieniowych poprzez udostępnianie im produktów mlecznych oraz owocowo-warzywnych, tak, by dzieci od najmłodszych lat polubiły ich naturalny smak. W 2024 roku 7 skontrolowanych szkół uczestniczyło w programie. Programem objęci byli uczniowie klas I-V (698 dzieci).

Nadzór nad przestrzeganiem ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

W trakcie kontroli placówek nauczania i wychowania oraz wypoczynku dzieci i młodzieży sprawdzano przestrzeganie ustawy z dnia 9 listopada 1995 r o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jednolity Dz.U. z 2023, poz. 700). We wszystkich skontrolowanych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz turnusach wypoczynkowych nie stwierdzono łamania zakazu palenia wyrobów tytoniowych, nowatorskich wyrobów tytoniowych i papierosów elektronicznych.

Działania edukacyjno-informacyjne przeprowadzone w placówkach oświatowo-wychowawczych oraz wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzają również w placówkach oświatowo-wychowawczych oraz wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży działania edukacyjno-informacyjne.

Tematyka działań przeprowadzonych w 2024 roku:

- w placówkach oświatowo-wychowawczych: Profilaktyka wad postawy (właściwy dobór tornistra i odpowiednia jego waga oraz ergonomia stanowisk pracy); Profilaktyka chorób pasożytniczych; Higiena osobista; Ochrona zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych; Higieniczny rozkład zajęć lekcyjnych; Ryzyko narażenia na radon w miejscu pracy; Asortyment produktów spożywczych oferowanych do sprzedaży

w placówkach oświatowych (sklepikach szkolnych, automatach). Łączna liczba działań - 132, w tym: spotkania edukacyjne – 37, działania podczas kontroli (rozmowy oraz przekazanie materiałów) – 95;

- w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży:
 - wypoczynku zimowego: Bezpieczna zabawa na świeżym powietrzu ze szczególnym uwzględnieniem zabaw na śniegu i lodowiskach; Zdrowy styl życia; Higiena osobista; Profilaktyka grypy;
 - wypoczynku letniego: Bezpieczne korzystanie z promieniowania słonecznego oraz skutki promieniowania UV dla naszego zdrowia; Jak dbać o zdrowie swoje i innych podczas upałów; Gdzie możemy spotkać kleszcze oraz jak możemy ochronić się przed kleszczami; Informowanie o zakazie korzystania z fontann. Wskazanie konsekwencji zdrowotnych w przypadku kąpeli i picia wody z fontann; Zasady bezpieczeństwa w trakcie wypoczynku nad wodą, w lesie, w mieście i na wsi; Promowanie kampanii EFSA PlantHealth4Life „Dbaj o zdrowie roślin, chroń życie”.

Łączna liczba działań – 37, w tym: spotkania edukacyjne – 1, działania podczas kontroli (rozmowy oraz przekazanie materiałów) – 36.

7. STAN SANITARNY ŚRODOWISKA PRACY

W 2024 r. przeprowadzono ogółem 93 kontrole w 81 zakładach pracy w tym m. in.:

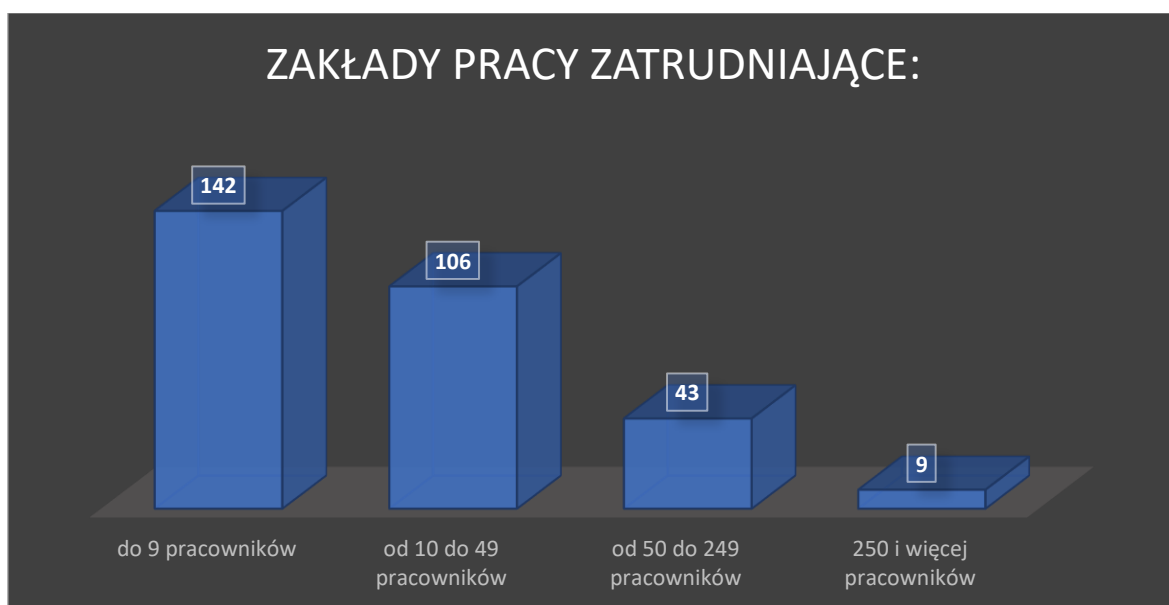
- 13 kontroli w ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi (wprowadzanymi do obrotu i stosowanymi w procesie pracy);
- 30 kontroli w zakresie nadzoru nad produktami biobójczymi;
- 6 kontroli w ramach nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3;
- 17 kontroli przeprowadzonych z zakresu substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy;
- 8 kontroli w ramach nadzoru nad czynnikami biologicznymi.

Ogółem wydano 38 decyzji administracyjnych w ramach prowadzonego nadzoru bieżącego oraz wydano 72 nakazy zobowiązujące pracodawców do usunięcia stwierdzonych uchybień.

W 2024 roku Oddział Higieny Pracy obejmował nadzorem bieżącym 300 zakładów pracy, w których zatrudnionych było 11 440 pracowników.

Struktura tych zakładów przedstawia się następująco: zakłady pracy zatrudniające do 9 pracowników (142 zakłady) stanowi 47,3 %, od 10 do 49 (106 zakładów) – 35,3 %, od 50 do 249 (43 zakłady) – 14,3 %, a zatrudniające powyżej 250 osób (9 zakładów) – 3,0 %.

Wykres 5. Struktura zakładów będących pod nadzorem Państwowego powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brzegu oraz liczbę osób w nich zatrudnionych

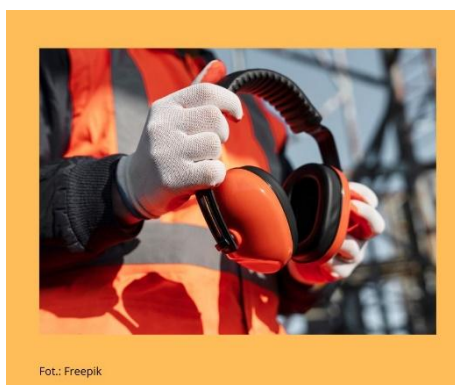
Źródło: Opracowanie własne.

W dalszym ciągu największą grupę nadzorowanych przedsiębiorstw stanowiły zakłady małe, zatrudniające mniej niż 10 pracowników oraz przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 50 pracowników.

Dominującą ilość podmiotów gospodarczych działających na terenie naszego powiatu stanowią zakłady produkcji rolno-spożywczej, drzewnej, wyrobów metalowych oraz placówki handlu hurtowego i detalicznego. Funkcjonują również zakłady wprowadzające do obrotu środki ochrony roślin, produkty biobójcze oraz substancje chemiczne i ich mieszaniny.

Ocena higienicznych warunków pracy została dokonana w oparciu o:

- ocenę zgodności wyników pomiarów czynników szkodliwych (fizycznych i chemicznych) wykonywanych na stanowiskach pracy z obowiązującymi normatywami higienicznymi;
- analizę dokonanej przez pracodawcę oceny ryzyka zawodowego na poszczególnych stanowiskach pracy;
- wyposażenie zakładu w środki ochrony zbiorowej i indywidualnej oraz instrukcje stanowiskowe;
- kontrole profilaktycznych badań lekarskich pracowników;
- stan sanitarno-higieniczny poszczególnych pomieszczeń zakładu.

Fot.: Freepik

CZYNNIKI SZKODLIWE DLA ZDROWIA

W toku realizacji zadań wynikających ze sprawowania nadzoru bieżącego przez Oddział Higieny Pracy wydano 13 nakazów zobowiązujących pracodawców do wykonania badań środowiskowych na wytypowanych stanowiskach pracy. W trakcie analizy wyników pomiarów przeprowadzonych na poszczególnych stanowiskach pracy w 4 zakładach stwierdzono przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia. Liczba pracowników pracujących w zakładach w warunkach przekroczenia NDN (najwyższe dopuszczalne natężenie) lub NDS (najwyższe dopuszczalne stężenie) wynosiła:

- dla czynników fizycznych (głównie hałasu (139 osób) i drgań mechanicznych (1 osoba)) – razem 140 osób;
- dla mikroklimatu gorącego – 25 osób;
- dla mikroklimatu zimnego – 307 osób;

W związku z powyższym wydano 12 nakazów dotyczących obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych na przebadanych stanowiskach pracy, na których stwierdzono przekroczenie normatywów higienicznych.

Analizując wyniki pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy należy stwierdzić, że w dalszym ciągu szczególnym zagrożeniem występującym na stanowiskach pracy w nadzorowanych zakładach jest występowanie nadmiernego hałasu przekraczającego dopuszczalne normy.

Pracodawcy przeprowadzają badania i pomiary czynników szkodliwych na stanowiskach pracy i oceniają ryzyko zawodowe pracowników pracujących w narażeniu na hałas, opracowali i wdrożyli programy działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia hałasu na stanowiskach pracy oraz dostosowują te działania do potrzeb pracowników należących do grup szczególnego ryzyka. Przeprowadzają systematycznie badania lekarskie okresowe u zatrudnionych pracowników, a także badania audiometryczne słuchu zgodnie z zaleceniem lekarza prowadzącego opiekę profilaktyczną nad pracownikami, w tym u pracowników zatrudnionych w przekroczeniach NDN hałasu, z których wynika, że nie stwierdzono u badanych przeciwwskazań do wykonywania pracy w hałasie. Zatrudnieni pracownicy stosują indywidualne i atestowane ochronniki słuchu, których skuteczność została potwierdzona pomiarami.

CZYNNIKI RAKOTWÓRCZE

Pod nadzorem Państwowego powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brzegu znajdują się 44 zakłady. W 2024 kontrolą objęto 16 zakładów. W ramach wykonywanych zadań w zakresie nadzoru nad stosowaniem substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym, w 2024 r. w 4 zakładach stwierdzono nieprawidłowości w tym obszarze, w związku z tym wydano 14 nakazów. Stwierdzone nieprawidłowości głównie dotyczyły braku prowadzenia rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym, rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym, braku szkoleń, braku przekazania państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu i właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy informacje o substancjach chemicznych, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

CZYNNIKI BIOLOGICZNE

Spośród zakładów znajdujących się w ewidencji Oddziału Higieny Pracy, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne skontrolowano 8 zakładów.

W 1 zakładzie stwierdzono nieprawidłowość w tym obszarze, a dotyczyła braku szczepień ochronnych (przeciw tężcowi). Zgodnie z przepisami pracodawca zobowiązany jest do systematycznej oceny i dokumentowania ryzyka zawodowego na poszczególnych stanowiskach pracy, do stosowania niezbędnych środków profilaktycznych

zmniejszających to ryzyko oraz do informowania o nim pracowników.

SUBSTANCJE I MIESZANINY CHEMICZNE

W 2024 r. kontynuowano nadzór nad podmiotami zajmującymi się wprowadzaniem do obrotu substancji i mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie dla ludzi i środowiska, polegających na kontroli:

- przekazywania prawidłowych informacji w łańcuchu dostaw;
- zgodności danych w kartach charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych z obowiązującymi wymogami prawa;
- prawidłowości klasyfikacji zagrożeń substancji i mieszanin chemicznych;
- prawidłowości sporządzanych etykiet.

Z tego zakresu przeprowadzono 13 kontroli, wydano 2 nakazy dotyczące nieprawidłowego oznakowania mieszaniny chemicznej.

PRODUKTY BIOBÓJCZE

Ogółem w 2024 r. w ww. zakresie przeprowadzono 30 kontroli (w tym: 1 kontrolę u formulatora, 7 kontroli u stosujących w działalności zawodowej i 22 kontrole u dystrybutorów). W trakcie prowadzonych kontroli zakwestionowano prawidłowość oznakowania 4 produktów biobójczych u dystrybutorów, w związku z tym sprawy przekazano właściwym ze względu na siedzibę wprowadzających do obrotu inspektorom sanitarnym.

Państwowa Inspekcja Sanitarna kontynuowała również nadzór nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych, które podlegają obowiązkowi rejestracji i udzielania zezwoleń.

Jest to związane z koniecznością ochrony zdrowia ludzkiego, jak i środowiska naturalnego, ze względu na obecność substancji biologicznie czynnych w składzie tych produktów. Ww. produkty wykorzystuje się głównie do dezynfekcji rąk i powierzchni, odstraszania, wabienia i zabijania mikroorganizmów oraz innych szkodników (np. komary, myszy, szczury, meszki).

Zasady wprowadzania do obrotu, a także nadzoru nad ww. produktami zostały ujęte w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych ([t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 24](#)). W związku z powyższym działania prowadzone w terenie obejmowały:

- kontrolę posiadania wymaganego zgodnie z ww. ustawą pozwolenia Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych;
- weryfikację substancji czynnych, w związku z decyzjami Komisji Europejskiej o wyłączeniu niektórych substancji ze stosowania w produktach biobójczych;
- sprawdzenie dokumentacji ww. produktów, a głównie zgodności danych zawartych na etykiecie oraz w karcie charakterystyki z pozwoleniem Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych (m. in. klasyfikacji zawartej w karcie charakterystyki mieszaniny z danymi zawartymi w zezwoleniu);
- ocenę zgodności oznakowania opakowań z danymi zamieszczonymi w karcie charakterystyki z obowiązującymi wymogami prawa;
- zakres i poprawność stosowania w działalności zawodowej ww. produktów;
- udostępnianie na rynku produktów biobójczych dla użytkowników profesjonalnych, zgodnie z warunkami pozwolenia Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych.

W ramach nadzoru nad produktami biobójczymi w 2024 r. przeprowadzono 30 kontroli w zakresie udostępniania na rynku. Ogółem skontrolowano 70 produktów biobójczych.

STAN SANITARNO HIGIENICZNY POMIESZCZEŃ PRACY I POMIESZCZEŃ HIGIENICZNO SANITARNYCH

W zakresie kontroli stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń pracy i pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w zakładach znajdujących się na terenie powiatu brzeskiego, stwierdzono nieprawidłowości w 2 zakładach, w związku z tym wydano 2 decyzje, w których zawarto 5 nakazów dot. spełnienia wymogów Kodeksu pracy i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

CHOROBY ZAWODOWE

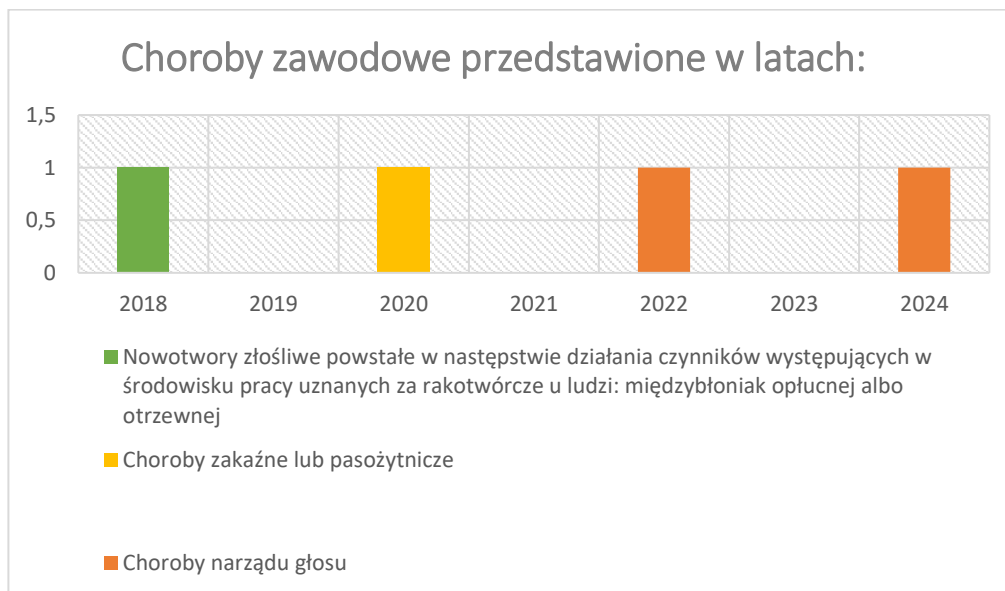
Negatywne oddziaływanie środowiska pracy na zdrowie zatrudnionych, zwłaszcza w warunkach, w których stwierdzone są przekroczenia dopuszczalnych normatywów higienicznych, powoduje występowanie chorób zawodowych.

W 2024 r. do tut. Stacji wpłynęły 2 zgłoszenia podejrzenia choroby zawodowej dot.: choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: borelioza – pozycja nr 26 wykazu chorób zawodowych oraz - choroby skóry – alergiczne kontaktowe zapalenie skóry - pozycja 18.1 w wykazie chorób zawodowych.

Postępowanie wyjaśniające w tych dwóch sprawach kontynuowane będzie w 2025 r.

W 2024 r. wydano 1 decyzję stwierdzającą chorobę zawodową wymienioną w poz. 15.2 wykazu chorób zawodowych określonych w przepisach w sprawie chorób zawodowych, wydanych na podstawie art. 237 § 1 pkt. 3-6 i § 1¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (t. j. Dz. U z 2023 r., poz. 1465 z późn. zm.) - wtórne zmiany przerostowe fałdów głosowych jako przewlekła choroba narządu głosu spowodowana nadmiernym wysiłkiem głosowym trwającym co najmniej 15 lat.

Wykres 6. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w powiecie brzeskim w latach 2018 – 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 6. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w powiecie brzeskim w latach 2018 – 2024 r.

Choroba zawodowa	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Choroby narządu głosu	0	0	0	0	1	0	1
Choroby zakaźne lub pasożytnicze	0	0	1	0	0	0	0
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy uznanych za rakotwórcze u ludzi: międzybłoniak opłucnej albo otrzewnej	1	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne.

Z przedstawionej tabeli wynika, że w 2018 r. stwierdzono 1 chorobę zawodową, w roku 2019 nie stwierdzono żadnej choroby zawodowej. W roku 2020 stwierdzono 1 chorobę zawodową wymienioną w poz. 26 wykazu chorób zawodowych określonych w przepisach w sprawie chorób zawodowych. W 2021 r. nie stwierdzono żadnej choroby zawodowej, a w 2022 r. stwierdzono 1 chorobę zawodową. W roku 2023 nie stwierdzono żadnej choroby zawodowej.

W 2024 r. zgłoszono 2 podejrzenia choroby zawodowej. Postępowanie wyjaśniające w tych dwóch sprawach kontynuowane będzie w 2025 r.

Od kilku już lat nie odnotowano zawodowego zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby, co jest wynikiem właściwej higieny pracy w placówkach medycznych oraz świadomości pracowników o możliwości zakażenia.

W celu ograniczenia zagrożeń obecnych w środowisku pracy, mających istotny wpływ na powstawanie chorób zawodowych, stosuje się różnego typu zabezpieczenia, takie jak między innymi ochrony osobiste i zbiorowe oraz odpowiednie rozwiązania organizacyjne, np.: skrócenie czasu narażenia i rotacja pracowników.

Ponadto w 2024 r. tut. Stacja nie prowadziła postępowania administracyjnego w przedmiocie stwierdzenia choroby zawodowej - Covid-19.

W ramach wykonywanych zadań w Oddziale Higieny Pracy, przeprowadzono łącznie 93 kontrole w 81 zakładach pracy; ogółem wydano 38 decyzji administracyjnych z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego oraz 72 nakazy zobowiązujące pracodawców do usunięcia stwierdzonych uchybień.

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem chemicznym w trakcie udostępniania na rynku substancji i mieszanin chemicznych oraz stosowania ich w działalności zawodowej przeprowadzono 13 kontrole, 30 kontrole w zakresie nadzoru nad produktami biobójczymi, 8 kontrole w ramach nadzoru nad czynnikami biologicznymi, 6 kontrole w ramach nadzoru nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 oraz 17 kontrole w zakresie nadzoru nad stosowaniem substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

Pracodawcy w miarę możliwości dokonują wymiany przestarzałego parku maszynowego, dbają o prawidłowe wyposażenie i urządzenie tych pomieszczeń, zapewniają pracownikom odpowiednią odzież ochronną i środki ochrony indywidualnej oraz przestrzegają terminowości przeprowadzania badań profilaktycznych pracowników.

W 2024 roku jak i również w latach ubiegłych na terenie powiatu brzeskiego nie działały żadne firmy zajmujące się handlem prekursorami narkotyków kat. 2 i 3. Żadna z firm na terenie powiatu brzeskiego nie wystąpiła również o wydanie zezwolenia na wywóz prekursorów kategorii 2 bądź 3.

W związku z wystąpieniem sytuacji kryzysowej – powodzi, Oddział Higieny Pracy ograniczył kontrole wynikające z planu pracy. Stosowano się do wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego i zgodnie z ich treścią pracownicy Oddziału HP wspierali kadrowo Oddział Higieny Żywności Żywienia i Przedmiotów Użytku, gdzie wykonywali wspólne kontrole obiektów żywieniowych dotkniętych powodzią w powiecie brzeskim, a także sami prowadzili kontrole w zalanych bądź podtopionych zakładach pracy.

8. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Zapewnienie bezpiecznej żywności wymaga szeregu działań podejmowanych w sposób skoordynowany i zintegrowany. Nadzór nad bezpieczeństwem żywności opiera się na systemie kontroli wewnętrznej realizowanej przez przedsiębiorcę (operatora żywności) oraz systemie kontroli zewnętrznej sprawowanej przez organy urzędowej kontroli żywności.

Celem urzędowej kontroli żywności jest nadzór nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących:

- a. warunków produkcji,
- b. przechowywania i sprzedaży żywności,
- c. transportu,
- d. warunków żywienia zbiorowego,
- e. nadzoru nad jakością zdrowotną żywności,
- f. warunków produkcji i obrotu przedmiotami użytku, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Kontrole przeprowadzane przez przedstawicieli Państwowej Inspekcji Sanitarnej prowadzone są wg wytycznych i procedur opracowanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego. W trakcie kontroli kompleksowych przeprowadza się ogólną ocenę stanu sanitarnego obiektów. Kontrola obejmuje – stan techniczny obiektu, zaopatrzenie zakładu w wodę, stan higieny personelu, higienę produkcji (w tym obecność szkodników, ciągłość łańcucha chłodniczego środków łatwo psujących się), dystrybucję żywności, dokumentację zakładu (w tym prowadzenie zapisów dotyczących dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej, wdrażanie zasad systemu HACCP).

A. Charakterystyka ogólna obiektów nadzorowanych przez pion Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku

Spośród 905 obiektów będących pod nadzorem Oddziału Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku, skontrolowano 351 obiektów, tj. 39 % (z tego kompleksowej ocenie sanitarnej poddano 199 zakładów). Kontrole przeprowadzane były wg rocznego planu kontroli, z częstotliwością określoną wg wytycznych GIS, a także w ramach interwencji, powiadomień w systemie RASFF, poleceń GIS, wniosków przedsiębiorców.

Tabela 7. Liczba obiektów objętych nadzorem przez pion HŻŻ i PU, według rodzaju prowadzonej działalności oraz kierunek zmian w zakresie liczby nadzorowanych obiektów

Rodzaj obiektów	Liczba obiektów objętych nadzorem		Kierunek zmian
	2023	2024	
Obiekty produkcji żywności	181	246	+65
Obiekty obrotu żywnością	426	411	- 15
Obiekty żywienia zbiorowego otwarte	128	117	-11
Obiekty żywienia zbiorowego zamknięte	95	97	+ 2
Zakłady usług cateringowych	3	3	0
Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych	13	13	0
Miejsca obrotu przedmiotami użytku	19	18	-1
Razem:	865	905	+ 40

Źródło: Opracowanie własne.

Ocenę stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów przeprowadzono w oparciu o:

- a. wyniki bieżących kontroli sanitarnych,
- b. wyniki ocen stanu sanitarnego, przeprowadzonych na arkuszach oceny zakładu.

W skontrolowanych obiektach w roku 2024:

- a. przeprowadzono łącznie 557 kontroli i rekontroli sanitarnych,
- b. wydano 323 decyzje w związku z naruszeniem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- c. nałożono 40 mandatów karnych na kwotę 7.000,00 zł.

Ponadto w 2024 r. przeprowadzono 27 kontroli sanitarnych w zakresie nadzoru nad eksportem i importem.

W roku 2024 zaplanowano 260 kontroli sanitarnych, przeprowadzono natomiast 557 kontroli. Ponadplanowe kontrole były przeprowadzane w związku z:

- a. wnoszonymi informacjami i interwencjami ze strony konsumentów m. in. na niewłaściwe warunki sanitarno-higieniczne w obiektach, wprowadzanie do obrotu żywności o niewłaściwej jakości zdrowotnej,
- b. powiadomieniami w ramach systemu RASFF (interwencyjne),
- c. sprawdzeniem, wykonania nakazów zawartych w decyzjach administracyjnych (rekontrole),
- d. sprawdzaniem usunięcia nieprawidłowości przed wydaniem decyzji administracyjnej, w związku z pismem strony,
- e. wnioskami przedsiębiorców o dokonanie granicznej kontroli środków spożywczych,
- f. wnioskami przedsiębiorców o zatwierdzenie i o wpis zakładów do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w tym środków transportu,
- g. pobieraniem próbek żywności lub materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością (w przypadkach, gdy w zaplanowanych do kontroli obiektach próbki określone planem pobierania nie występowały),
- h. pismami władz nadrzędnych dot. wprowadzania do obrotu środków spożywczych niespełniających wymagań zdrowotnych,
- i. prowadzeniem postępowań wyjaśniających w sprawie suplementów diety, zgłoszonych do Głównego Inspektora Sanitarnego,
- j. organizacją wyżywienia uczestników wypoczynku letniego/zimowego w obiektach będących pod nadzorem PIS.
- k. kontrolami podmiotów branży spożywczej, w związku z sytuacją powodziową na terenie powiatu brzeskiego.

C. Stan sanitarny poszczególnych rodzajów obiektów

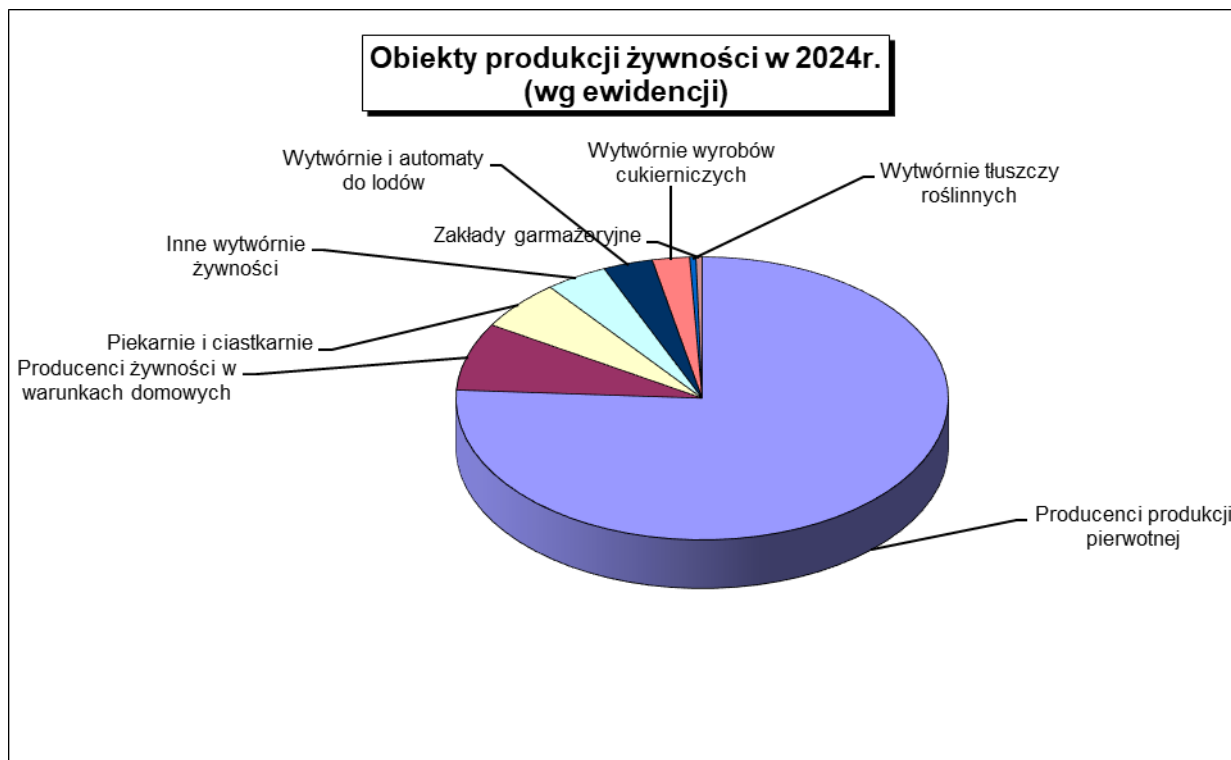
Obiekty produkcji żywności

Na terenie powiatu brzeskiego pod nadzorem inspekcji sanitarnej znajdowało się **246** obiektów produkcji żywności:

- a. 4 wytwórnie lodów,
- b. 4 automaty do lodów,
- c. 1 wytwórnia tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych z roślinnymi,
- d. 7 piekarni,
- e. 7 ciastkarni,
- f. 1 wytwórnia napojów alkoholowych,
- g. 1 zakład garmażeryjny,

- h. 6 wytwórni wyrobów cukierniczych,
- i. 186 producentów produkcji pierwotnej,
- j. 19 producentów żywności w warunkach domowych,
- k. 10 innych wytwórni żywności.

Wykres 7. Obiekty produkcji żywności w 2024 r. (wg ewidencji)

Źródło: Opracowanie własne.

W obiektach produkcji żywności przeprowadzono 49 kontroli i rekontroli. Wydano 27 decyzji administracyjnych. Nałożono 3 mandaty karne na kwotę 450,00zł.

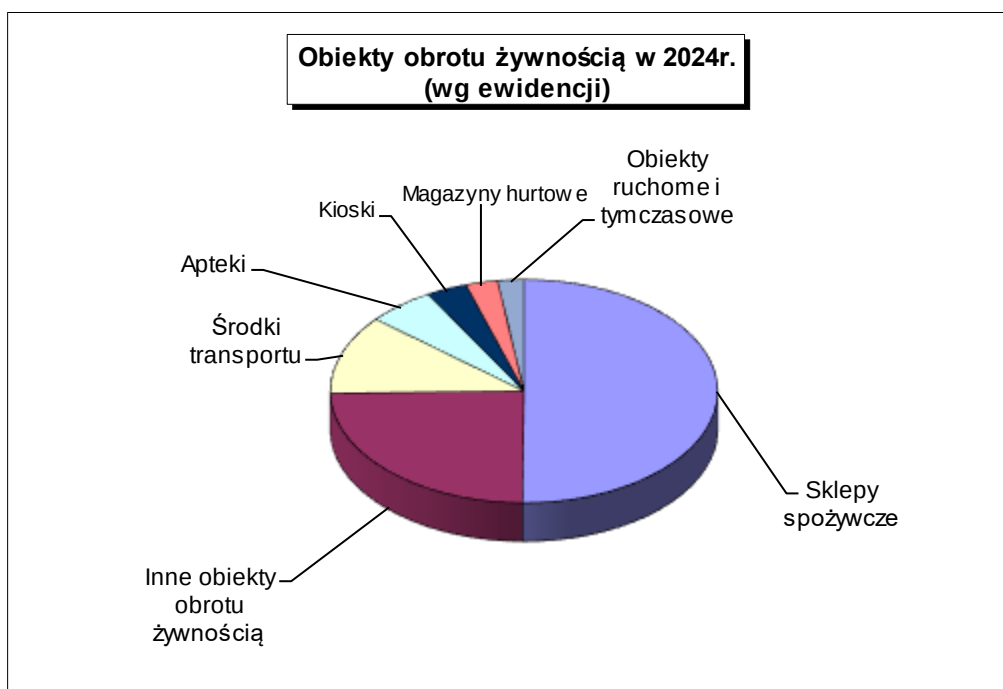
Z zakładów produkcji żywności pobrano ogółem 25 próbek środków spożywczych, żadna nie została zakwestionowana.

W tej grupie obiektów opracowano i wdrożono procedury dobrej praktyki higienicznej w 55 zakładach, a systemu HACCP w 32 zakładach.

Obiekty obrotu żywnością

W grupie obiektów obrotu żywnością skontrolowano 186 zakładów, na ogólną liczbę wpisanych do rejestru 411.

Wykres 8. Obiekty obrotu żywnością w 2024 r. (wg ewidencji)

Źródło: Opracowanie własne.

W obiektach obrotu żywnością przeprowadzono ogółem 335 kontroli i rekontroli. Wydano 226 decyzji administracyjnych. Nałożono 26 mandatów karnych na kwotę 4.550,00zł.

W tej grupie obiektów opracowano i wdrożono procedury dobrej praktyki higienicznej oraz systemu HACCP w 235 zakładach.

W obiektach obrotu żywnością pobrano 212 próbek środków spożywczych oraz 1 próbkę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Z pobranych próbek 4 zostały zakwestionowane.

a) sklepy i kioski spożywcze

W grupie obiektów obrotu żywnością największą liczbę stanowiły sklepy spożywcze (206 obiektów), w których przeprowadzono 246 kontroli, nałożono 26 mandatów karnych na kwotę 4.550,00zł oraz wydano 187 decyzji administracyjnych.

Wioskach na ogólną liczbę 14 obiektów, przeprowadzono 10 kontroli sanitarnych oraz wydano 7 decyzji administracyjnych.

Nieliczną grupę stanowią supermarkety (24 obiekty), wyposażone w odpowiednie urządzenia i sprzęt, zapewniające prawidłowe warunki do przechowywania i sprzedaży żywności. Zdecydowaną większość stanowią sklepy małe, znajdujące się głównie na terenach wiejskich.

b) magazyny hurtowe

W magazynach hurtowych przeprowadzono ogółem 13 kontroli i rekontroli. Wydano 7 decyzji administracyjnych.

W 10 magazynach hurtowych wdrożone zostały i prawidłowo funkcjonują procedury dobrej praktyki higienicznej oraz wdrożono zasady systemu HACCP.

c) inne obiekty obrotu żywnością

W innych obiektach obrotu żywnością tj. sklepach usytuowanych na stacjach benzynowych, i małychioskach ogólnospożywczych, przeprowadzono ogółem 45 kontroli i rekontroli, wydano 21

decyzji administracyjnych.

d) środki transportu żywności

Przeprowadzono 7 kontroli w zakładach transportu żywności, wydano 7 decyzji w związku z zatwierdzeniem lub dokonaniem zmian w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Zakłady produkujące żywność posiadają na ogół własne środki transportu, na które uzyskały pozytywne decyzje organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Większość obiektów obrotu żywnością dysponuje prawidłowymi środkami transportu, dobrymi technicznie i przeznaczonymi wyłącznie do przewozu artykułów spożywczych. Niektóre zakłady korzystają z usług specjalistycznych firm transportowych.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w obiektach obrotu żywnością:

- a. niewłaściwy stan techniczno-sanitarny pomieszczeń i urządzeń stanowiących wyposażenie zakładów,
- b. wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości,
- c. brak czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu,
- d. brak prawidłowych warunków przechowywania środków spożywczych,
- e. brak opracowanych procedur GHP i HACCP oraz prowadzenia zapisów wynikających z ww. procedur,
- f. brak znakowania wprowadzanych do obrotu środków spożywczych,
- g. brak bieżącej ciepłej wody przy zlewozmywaku/umywalce.

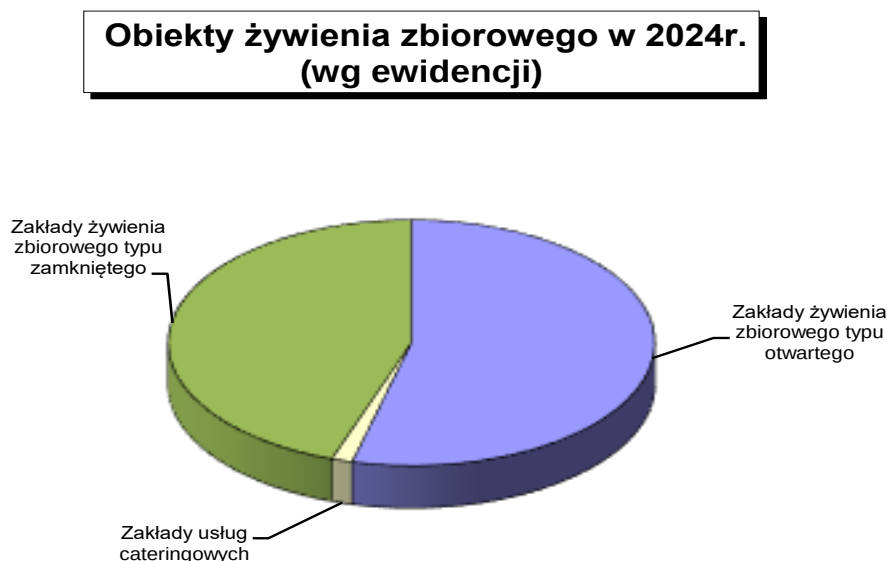
Większość stwierdzonych nieprawidłowości w ciągu roku wyeliminowano na skutek prowadzonego postępowania administracyjnego i represyjnego.

Obiekty żywienia zbiorowego

Kontroli poddano również zakłady żywienia zbiorowego:

1. **otwarte** tzn. restauracje, kawiarnie, bary oraz zakłady małej gastronomii (zakłady typu fast food, pijalnie piwa, różna, przyczepy gastronomiczne),
2. **zamknięte** (m.in. stołówki: pracownicze, w domach opieki społecznej, żłobkach, szkołach, przedszkolach),
3. **zakłady usług cateringowych**

Wykres 9. Obiekty żywienia zbiorowego w 2024 r. (wg ewidencji)

Źródło: Opracowanie własne.

a) obiekty żywienia zbiorowego otwartego

W grupie obiektów żywienia zbiorowego otwartego skontrolowano 68 spośród 117 zaewidencjonowanych zakładów żywienia zbiorowego. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 10 mandatów karnych na kwotę 1.900,00 zł, wydano 52 decyzje administracyjne. Przeprowadzono ogółem 94 kontrole i rekontrole.

W zakładach żywienia zbiorowego otwartego pobrano ogółem 2 próbki środków spożywczych, z których żadna nie została zakwestionowana.

W tej grupie obiektów opracowano i wdrożono procedury dobrej praktyki higienicznej oraz systemu HACCP w 76 zakładach.

Najczęściej występujące uchybienia w obiektach żywienia zbiorowego otwartego to:

- a. niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń zakładu i wyposażenia,
- b. brak czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu,
- c. wykorzystywanie do produkcji przeterminowanych środków spożywczych,
- d. brak znakowania zgodnego z obowiązującymi przepisami środków spożywczych wykorzystywanych do produkcji posiłków,
- e. brak opracowanych i wdrożonych procedur GHP/GMP oraz procedur w oparciu o zasady systemu HACCP,
- f. niewłaściwy stan sanitarny sprzętu i wyposażenia zakładu,
- g. brak prowadzonych zapisów wynikających z opracowanej dokumentacji GHP/GMP i HACCP,
- h. serwowanie środków spożywczych przy braku obowiązkowych dostępnych informacji dla konsumentów o składzie produktów i o substancjach lub produktach powodujących nietolerancje lub reakcje alergiczne.

b) obiekty żywienia zbiorowego zamkniętego

Spośród 97 obiektów żywienia zbiorowego zamkniętego skontrolowano 48 zakładów, w których przeprowadzono ogółem 64 kontrole i rekontrole. Wydano 17 decyzji administracyjnych. Nałożono 1 mandat karny na kwotę 150,00 zł.

W tej grupie obiektów opracowano i wdrożono procedury instrukcji dobrej praktyki higienicznej oraz systemu HACCP w 87 zakładach.

c) Zakłady usług cateringowych

W roku 2024 w grupie zakładów usług cateringowych objęto nadzorem 3 obiekty, kontroli poddano 1 zakład, w którym przeprowadzono 1 kontrolę.

Ocena żywienia

W 2024 r. ocenę stanu żywienia przeprowadzono w 4 zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego oraz w 5 zakładach żywienia zbiorowego otwartego. W trakcie kontroli sanitarnych przeprowadzono skrócone oceny 13 jadłospisów.

W jadłospisach uwzględniono produkty sezonowe oraz różne technologie przygotowywania potraw. Posiłki serwowane w placówkach poddanych kontroli cechuje jednak małe urozmaicenie w poszczególnych grupach asortymentowych.

Do najczęściej powtarzających się błędów żywieniowych należy zaliczyć:

- a. zbyt małe spożycie kasz oraz ryb,
- b. mało urozmaicony asortyment podawanych warzyw,
- c. zbyt małe spożycie warzyw i owoców,
- d. brak dokładnego określenia rodzaju m.in. serwowanych napojów, pieczywa.

Informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach (zalecenia, które należy uwzględnić przy układaniu jadłospisów) przesłano w formie listów intencyjnych do przedsiębiorców prowadzących żywienie.

Ponadto w 2024 r. przeprowadzono 3 kontrole w jednostkach systemu oświaty (2 stołówki w przedszkolach oraz 1 sklepik szkolny) w zakresie stosowania wymagań zawartych w *Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach*.

W dwóch placówkach (stołówka w przedszkolu i sklepik szkolny) stwierdzono planowanie posiłków/wprowadzanie do obrotu środków spożywczych niezgodnie z wymaganiami ww. rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r.

Wytwórnice i miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Oprócz obiektów produkujących i wprowadzających do obrotu środki spożywcze, pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brzegu znajdują się również wytwórnice i miejsca obrotu przedmiotami użytku. Na podległym nam terenie funkcjonuje 13 wytwórni materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w których wytwarzane są opakowania do kontaktu z żywnością. Produkcja obejmuje butelki z tworzyw sztucznych do ketchupu, woreczki plastikowe, kubki z tworzyw sztucznych, wykroje kartonowe do kontaktu z żywnością, wyroby ceramiczne oraz puszki metalowe.

W zakładach tych przeprowadzono 8 kontroli.

Opracowano i wdrożono procedury dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej w 11 zakładach oraz systemu HACCP w 6 zakładach.

Do miejsc obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością należy 1 hurtownia oraz 17 sklepów. W 2024 r. przeprowadzono 6 kontroli.

W tej grupie obiektów pobrano do badań laboratoryjnych 2 próbki materiałów do kontaktu z żywnością (1 próbka została zakwestionowana).

Miejsca obrotu kosmetykami

W 2024 r. w związku z prowadzonym nadzorem nad produktami kosmetycznymi, przeprowadzono również 9 kontroli, w tym 7 kontroli podmiotów udostępniających kosmetyki.

W trakcie kontroli oceniono ogółem 45 produktów kosmetycznych - produkty, wg informacji zawartej na opakowaniu, nie zawierały w swoim składzie substancji zakazanych do stosowania w produktach kosmetycznych. Nie stwierdzono spośród ww. produktów po terminie ważności i bez oznakowania w języku polskim. Nie stwierdzono również produktów niewłaściwie oznakowanych.

Pobrano do badań laboratoryjnych 2 próbki produktów kosmetycznych – żadna z nich nie została zakwestionowana.

Wydano 1 decyzję ustalającą opłatę za wykonanie czynności kontrolnych oraz 1 decyzję o odstąpieniu od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej i pouczeniu.

3. Jakość zdrowotna środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Ogółem w roku 2024 pobrano do badań laboratoryjnych 242 próbki, w tym 239 próbek środków spożywczych oraz 3 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W ramach urzędowej kontroli pobrano 184 próbki środków spożywczych oraz 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W ramach monitoringu pobrano do badań 16 próbek środków spożywczych oraz 1 próbkę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Wspólnie w ramach urzędowej kontroli i monitoringu pobrano 39 próbek środków spożywczych.

Z pobranych do badań próbek zakwestionowano 5 próbek (3 w kierunku badań mikrobiologicznych, 1 w kierunku pestycydów oraz 1 w kierunku migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych), co stanowi łącznie 2,1 % ogółu zbadanych próbek.

Interwencje konsumentów

W roku 2024 przeprowadzono ogółem 38 kontroli na skutek interwencji konsumentów, dotyczących nieprawidłowości w obrocie, produkcji żywności oraz żywieniu zbiorowym (dot. sprzedaży żywności o niewłaściwej jakości zdrowotnej, nieprzestrzegania wymagań sanitarno-higienicznych w obiektach, obecności szkodników, braku orzeczeń lekarskich zatrudnionego personelu, niewłaściwych warunków przechowywania żywności w tym środków łatwo psujących się, wprowadzania do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości, nieprawidłowości przyżywieniu dzieci i młodzieży, nieprawidłowej prezentacji i reklamy wprowadzanych do obrotu przez Internet suplementów diety).

W 19 przypadkach zgłaszane uchybienia potwierdziły się, co skutkowało wdrożeniem postępowania administracyjnego i nałożeniem mandatów karnych na osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości.

System RASFF

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (ang. Rapid Alert System for Food and Feed, w skrócie RASFF) służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

W ramach systemu RASFF przeprowadzono 23 kontrole sanitarne. Ponadto przeprowadzono 2 kontrole interwencyjne w sprawie wycofania produktów nieujętych w zakresie funkcjonującego systemu RASFF.

Powiadomienia zgłaszane w ramach systemu RASFF dotyczyły żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Ze względu na rodzaj zagrożenia w powiadomieniach występowały zagrożenia chemiczne, mikrobiologiczne oraz fizyczne.

W przypadku powiadomień dot. żywności zgłaszane były następujące zagrożenia:

- a. stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu alkaloidów pirolizydynowych,
- b. stwierdzenie obecności bakterii *Salmonella*,
- c. stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu mykotoksyn,
- d. stwierdzenie zmian organoleptycznych produktu,
- e. stwierdzenie przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów pestycydów,
- f. stwierdzenie obecności bakterii *Listeria monocytogenes*,
- g. stwierdzenie nieautoryzowanej nowej żywności,
- h. stwierdzenie składników niedozwolonych do stosowania w suplementach diety,
- i. stwierdzenia niedozwolonych dodatków do żywności,
- j. stwierdzenie nieautoryzowanej genetycznie zmodyfikowanej odmiany siemienia lnianego,
- k. wykrycie niezadeklarowanego składnika alergennego – w produkcie bezglutenowym,
- l. stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu morfiny i kodeiny.

W przypadku powiadomień dot. materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością zgłaszane były zagrożenia związane ze stwierdzanymi przypadkami migracji: pierwszorzędowych amin aromatycznych, oraz ołowiu i kadmu.

Środki zastępcze tzw. dopalacze

W 2024 r. do tut. Stacji nie wpłynęły żadne zgłoszenia, informacje w zakresie produkcji/dystrybucji środków zastępczych na terenie powiatu brzeskiego, a pracownicy w trakcie sprawowanego nadzoru nie stwierdzili sytuacji mogących świadczyć o wprowadzaniu do obrotu tzw. „dopalaczy”. Wobec powyższego nie przeprowadzano kontroli w tym zakresie.

W 2024 r. przeprowadzono 2 kontrole dot. wprowadzania do obrotu produktów zawierających w swoim składzie kwas ibotenowy i muscymol w postaci grzyba muchomora czerwonego *Amanita muscaria* (lub innych zawierających te substancje). Będące w sprzedaży produkty, wg informacji zawartej na opakowaniu, nie zawierały w swoim składzie kwasu ibotenowego lub muscymolu w postaci grzyba muchomora czerwonego *Amanita Muscaria* (lub innych zawierających tą substancję).

9. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

W 2024 r., w zakresie pracy Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego PSSE w Brzegu, wydano ogółem 210 stanowiska w formie uzgodnień, opinii, decyzji i postanowień, w tym:

- 20 decyzji finansowych - opłaty za czynności wykonane w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.
- 19 stanowisk w formie oświadczenia w sprawie zgodności wykonania obiektu z projektem budowlanym (w tym m.in.: 5 obiektów przemysłowych, dom opieki, kompleks basenów odkrytych, dom pogrzebowy, centrum kultury, fermę drobiu, szkołę).
- 36 stanowisk w przypadkach, gdy po otrzymaniu zgłoszenia dotyczącego zakończenia robót nie zgłoszono sprzeciwu lub uwag w sprawie przystąpienia do użytkowania obiektów budowlanych, stosując zapis art. 56 ust. 2 ustawy Prawo budowlane (nie zajęcie stanowiska w terminie 14 dni od daty otrzymania zawiadomienia), stanowiska dotyczyły w większości: budynków mieszkaniowych wielorodzinnych w stanie deweloperskim, dróg lokalnych i osiedlowych, kanalizacji, parkingów i garaży.
- 3 opinie do zawiadomienia w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- 97 opinii w formie postanowień – uzgodnienia pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w projektach decyzji o warunkach zabudowy.
- 1 opinia dotycząca odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
- 1 opinia dotycząca zaopiniowania projektów dokumentów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- 4 opinie dotyczące uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub ich zmiany.
- 22 opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, w tym: 7 opinii stwierdzających potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania i określających zakres raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięć.
- 6 opinii przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko uzależniano od wykluczenia ich negatywnego wpływu na stan higieny środowiska.
- 1 opinia uzgadniającą zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

IŁOŚCIOWY WYKAZ SPRAW

Tabela 8. Ilość spraw prowadzonych przez Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny w 2024 r.

Lp.	Rodzaj sprawy	Ilość
1.	Dopuszczenie do użytkowania obiektów budowlanych	55
2.	Opinie, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko	22
3.	Opinie w formie postanowień – uzgodnienia pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w projektach decyzji o warunkach zabudowy	97
4.	Opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	6
5.	Opinie do zawiadomienia w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub jego zmiany oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	3
6.	Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	4
7.	Zaopiniowanie projektów dokumentów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub ich zmiany	1
8.	Opinie dotyczące odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	1
9.	Opinia uzgadniającą zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	1
	RAZEM	190

Źródło: Opracowanie własne.

W 2024 r. nie przekazywano spraw do Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

KONTROLE

łącznie przeprowadzono 19 kontroli w związku z oględzinami obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania. Działalność pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego dotyczyła kontroli pod kątem zapewnienia właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w nowo realizowanych obiektach użyteczności publicznej tj. obiekty opiekuńczo-wychowawcze lub zakłady pracy. Ogólnie ocenia się, że przygotowanie obiektów zgłoszonych do rozpoczęcia eksploatacji w 2024 r. było wykonane prawidłowo i zostało udokumentowane odpowiednimi pomiarami w zakresie: natężenia oświetlenia elektrycznego w środowisku pracy, natężenia hałasu, skuteczności działania urządzeń instalacji wentylacji mechanicznej, badania wody pobranej z nowych instalacji pod względem bakteriologicznym. W toku prowadzonych czynności nie było zgłoszenia sprzeciwu w sprawie przekazania obiektu do użytkowania.

Uczestniczono m.in. w dopuszczeniu do użytkowania obiektów tj.:

- Domu opieki w Grodkowie,
- Kompleksu basenów odkrytych w Brzegu,

- Domu pogrzebowego w Grodkowie,
- Centrum Kultury w Skarbimierzu Osiedle,
- Fermy drobiu w Mikolinie,
- Zespołu szkół specjalnych w Brzegu.

WSPÓŁPRACA

W 2024 r., w zakresie współpracy z innymi instytucjami, kontaktowano się w wielu przypadkach z Urzędami Miast i Gmin, Powiatowym Inspektoratem Nadzoru Budowlanego w Brzegu, czy też z Wydziałem Budownictwa Starostwa Powiatowego w Brzegu, a także współpracowano z nadzorem bieżącym pozostałych komórek organizacyjnych tut. Stacji. Ponadto, we wrześniu i październiku 2024 r. uczestniczono wspólnie z oddziałem Higieny Pracy oraz oddziałem Higieny Żywności, Żywienia i PU w oględzinach obiektów z terenów objętych powodzią.

PROFILAKTYKA INWESTYCYJNA

W ramach profilaktyki inwestycyjnej zapobiegawczy nadzór sanitarny podejmuje działania w zakresie:

- opiniowania, przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, przedsięwziąć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wykluczając ich negatywny wpływ na stan higieny środowiska.
- opiniowania dokumentacji projektowych, zapewniając właściwe warunki sanitarno-zdrowotne w miejscu pobytu ludzi, także odpowiednie warunki pracy osobom zatrudnionym w zakładach pracy.
- kontroli obiektów w trakcie realizacji i odbioru inwestycji, przyczyniając się do eliminacji nieprawidłowości w zakresie sanitarno-higienicznym, jak również zapewnienia pełnej dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych.

Działalność Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego miała na celu zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w nowo realizowanych oraz przebudowywanych obiektach budowlanych poprzez: egzekwowanie rozwiązań technicznych gwarantujących zachowanie w nich odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych oraz zapobieganie pogorszeniu standardów jakości środowiska w zakresie warunków zdrowotnych dla osób zamieszkujących i przebywających w sąsiedztwie obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Mając na uwadze ochronę zdrowia publicznego, w ramach dokonywanych uzgodnień, zwracano szczególną uwagę na zagadnienia, związane z:

- Odpowiednim przeznaczeniem terenów pod budownictwo mieszkaniowe, przemysłowe i usługowe, uwzględniając prognozowane zanieczyszczenia powietrza, hałas, warunki zaopatrzenia ludności w wodę, usuwanie i unieszkodliwianie nieczystości płynnych i stałych.
- Zastosowaniem rozwiązań ograniczających uciążliwość planowanych obiektów dla środowiska, w sposób nie zagrażający zdrowiu i życiu ludzi, z zachowaniem właściwych warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie oraz warunków higieny użytkowania pomieszczeń (oświetlenie, wentylacja, ogrzewanie, sposób wykończenia itp.), egzekwując na każdym etapie procesu inwestycyjnego rozwiązania spełniające wymagania higieniczne i zdrowotne.

W ramach działań wykonanych przez Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny w 2024 r. nie stwierdzono występowania zagrożenia stanu bezpieczeństwa sanitarnego na terenie powiatu brzeskiego.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny w PSSE w Brzegu sytuację występującą na terenie powiatu brzeskiego w obszarze swojego działania ocenia pozytywnie, a stała współpraca z organami samorządu terytorialnego działającymi w sektorach architektoniczno-budowlanych przyczynia się do ciągłego polepszania stanu sanitarnego.

10. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO - ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Inicjowanie i koordynacja programów edukacyjnych w placówkach nauczania na różnych poziomach kształcenia oraz organizowanie akcji promujących zdrowy styl życia oraz bezpieczeństwo żywności dla społeczności lokalnej

- 1. Programy i działania z zakresu kształtowania zdrowego stylu życia w procesie kształtowania postaw i zachowań zdrowotnych dotyczących prawidłowego odżywiania dzieci w szkołach podstawowych i w przedszkolach. Akcje prozdrowotne promujące profilaktykę nadwagi i otyłości:**

„Trzymaj Formę!”

Program „Trzymaj Formę!” współorganizowany jest przez Główny Inspektorat Sanitarny, Polską Federację Producentów Żywności, Związek Pracodawców oraz Fundację „Żywność, Aktywność Fizyczna i Zdrowie”, w ramach realizacji strategii WHO dotyczącej diety, aktywności fizycznej i zdrowia. Celem programu „Trzymaj Formę!”

jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. Program ma kształtować postawy i zachowania związane z prawidłowym żywieniem, odpowiednią jakością zdrowotną żywności i aktywnością fizyczną. Ponadto ma dostarczać wiedzę o informacjach zamieszczonych na opakowaniach produktów spożywczych i umiejętności korzystania z nich na co dzień. Realizowany jest metodą projektu, dzięki czemu wykracza poza podstawę programową i programy nauczania w szkole.

W programie udział wzięło 15 szkół podstawowych z powiatu brzeskiego. Liczba uczestników biorących udział w programie to odpowiednio: 2 197 uczniów w klasach V-VIII. Liczba rodziców i prawnych opiekunów uczniów uczestniczących w programie wyniosła 655 osób. Program realizowało 81 nauczycieli. Łącznie udział wzięło 2 956 osób. Program jest pozytywnie oceniony przez nauczycieli i uczniów. W opinii koordynatorów szkolnych program edukacyjny „Trzymaj formę!” jest projektem pożądanym w szkole. Podejmuje istotne treści dotyczące zdrowego stylu życia. Udział szkół w programie uświadamia uczniom i nauczycielom jak ważna jest aktywność fizyczna i prawidłowe odżywianie, które są znaczące w aspekcie zdrowotnym. Prowadzenie tego typu działań wśród dzieci i młodzieży w szkole jest bardzo ważne w dobie rosnącej epidemii otyłości oraz nawału reklam, które przekazują fałszywe informacje na temat produktów spożywczych, a ich działanie w żadnym stopniu nie wiąże się ze zdrowym odżywianiem. Podnoszenie poziomu świadomości młodego pokolenia w tym zakresie zaprocentuje w ich dorosłym życiu oraz zapobiegnie wielu chorobom cywilizacyjnym.

Udział w ww. programie sprawił, że część uczniów zaczęła przywiązywać większą wagę do tego co jada na co dzień, na zabieranie drugiego śniadania do szkoły i spożywania większej ilości owoców i warzyw. Na pewno wielu uczniów zrozumiało, że spożywanie słodczy, drożdżówek i picie słodkich napojów gazowanych, energetyków nie jest zdrowe dla rozwoju młodego organizmu. Dzięki projektowi uczniowie poznali najważniejsze zasady żywienia. Zasady zdrowego przygotowywania posiłków zgodnie z Talerzem Zdrowego Żywienia nie są im już obce. Potrafią odróżnić zdrową żywność od tzw. „śmieciowego” jedzenia. Poznają podstawowe zasady znakowania towarów, dzięki czemu uczą się

wybierać produkty zdrowe i wartościowe pod względem odżywczym. Wiedzą również, że dla zdrowia liczy się także wszelka aktywność fizyczna, w każdej porze roku.

„Skąd się biorą produkty ekologiczne”

W roku szkolnym 2023/2024 przedszkola realizowały IV edycję Ogólnopolskiego programu edukacyjnego „Skąd się biorą produkty ekologiczne”. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Grupa, do której skierowany był program, to dzieci uczęszczające do przedszkoli w wieku 5-6 lat. Zajęcia w programie „Skąd się biorą produkty ekologiczne” realizowane są poprzez wykorzystanie dedykowanej dzieciom publikacji i filmu animowanego „Skąd się biorą produkty ekologiczne”, jak również opracowanych scenariuszy zajęć dla nauczycieli. Uczestnicy programu realizują zajęcia edukacyjne, podczas których uczą się skąd się biorą produkty ekologiczne, dlaczego warto je wybierać, jakie są zalecenia zdrowego stylu życia oraz jak przestrzegać zasad higieny. Program jest skierowany także do rodziców i prawnych opiekunów dzieci.

W roku szkolnym 2023/2024 w programie uczestniczyło 10 przedszkoli z powiatu brzeskiego. Liczba dzieci biorących udział w programie to odpowiednio: 429 przedszkolaków, 223 rodziców i prawnych opiekunów dzieci. Program realizowało 27 nauczycieli wychowania przedszkolnego. Program zaangażował łącznie 683 osoby.

Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne” cieszył się zainteresowaniem rodziców i prawnych opiekunów dzieci, którym zaproponowano Webinar #po1profilaktyka z udziałem eksperta. Rodzice wspierali dzieci podczas wykonywania zadań domowych oraz w czasie realizacji działań programowych w przedszkolu. Dokonywali zakupów produktów ekologicznych oznaczonych wspólnotowym logo produkcji ekologicznej potrzebnych do realizacji zajęć. Pomagali dzieciom w pracach domowych, co zwiększyło skuteczność działań profilaktycznych.

Program był pozytywnie przyjmowany i wysoko oceniany przez nauczycieli nauczania przedszkolnego, którzy uważają, że jest doskonałą pomocą w propagowaniu zdrowego stylu życia. Z uwagi na problem chorób dietozależnych widzą potrzebę kontynuacji programu w kolejnych latach.

Kampania informacyjna #Safe2EatEU

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) w roku 2024 realizował po raz kolejny kampanię informacyjną pod hasłem: *Godna zaufania nauka gwarantem bezpieczeństwa żywności w Europie* #Safe2EatEU, wcześniej znanej jako #EUChooseSafeFood. Jest to ogólnoeuropejska kampania, która pomaga ludziom zrozumieć, w jaki sposób europejskie normy bezpieczeństwa żywności zapewniają konsumentom swobodę w wyborze bezpiecznej i zdrowej żywności, którą kupujemy i jemy każdego dnia.

Najlepsi naukowcy w całej Europie pomagają władzom ustanowić i utrzymywać najwyższe normy. Dzięki temu każda decyzja dotycząca wyboru żywności opiera się na najlepiej zbadanych dowodach naukowych.

Niezależnie od tego, czym się kieruje klient przy wyborze żywności – smakiem, zdrowiem, ceną czy środowiskiem naturalnym – może mieć pewność, że kupione jedzenie jest nie tylko smaczne, ale także bezpieczne dla zdrowia. Dzięki Safe2Eat konsument:

- poznaje praktyki związane z bezpieczeństwem i higieną żywności;
- znajduje wskazówki dotyczące bogatej w składniki odżywcze i zdrowej żywności;

- dowiaduje się, w jaki sposób producent gwarantuje, że wszystko, co znajduje się w żywności – od dodatków po nowe składniki – jest bezpieczne do spożycia;
- uczy się odczytywać etykiety na produktach, aby znaleźć kluczowe informacje np. alergeny.

EFSA zachęca kraje Unii Europejskiej do wsparcia kampanii w ramach lokalnych inicjatyw. Dlatego też w 2024 roku w realizację kampanii równolegle zaangażowany był Główny Inspektorat Sanitarny oraz terenowi pracownicy Inspekcji Sanitarnej. Pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu 20 czerwca 2024 r. na Marinie - obiekcie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Brzegu wspólnie z Kierownikiem Warsztatów Terapii Zajęciowej przy Brzeskim Stowarzyszeniu Chorych na SM w Brzegu zorganizowali stoisko-informacyjno-edukacyjne dla wychowawców, terapeutów, uczestników, rodziców i prawnych opiekunów uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej z Brzegu, z Lewina Brzeskiego i Jędrzejowa oraz zainteresowanych mieszkańców Brzegu. Pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej realizując działania Kampanii #Safe2EatEU na stoisku informacyjno-edukacyjnym przeprowadzał indywidualne oraz grupowe rozmowy nt. ww. kampanii. Podczas działań edukacyjnych zostały omówione zagadnienia związane z higieną żywności, chorobami przenoszonymi przez żywność oraz suplementami diety. Razem w działaniach wzięło udział 140 osób.

Ponadto odwiedzający stoisko informacyjno-edukacyjne otrzymywali, materiały informacyjne w formie ulotek. Tematyka ulotek obejmowała: „Bezpieczeństwo żywności”, „Suplementy diety” oraz „5 kroków do bezpiecznej żywności”.

Dodatkowo pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w PSSE w Brzegu od czerwca 2024 r. do września 2024 r. prowadził działania medialne dotyczące rozpowszechnienia informacji na temat kampanii informacyjnej #Safe2EatEU w mediach społecznościowych, tj. na portalu FB Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu. Udostępnił 12 postów informacyjnych, gdzie liczba wyświetleń wniosła 680 odśłon.

Kampania informacyjna #PlantHealth4Life

W czerwcu 2024 r. Europejska Agencja Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) oraz Komisja Europejska (KE) rozpoczęły kampanię #PlantHealth4Life. Celem kampanii było zwiększenie wiedzy mieszkańców Europy na temat zdrowia roślin oraz podkreślenie zbiorowej odpowiedzialności za wspólne dobro. Hasło kampanii to: „Dbaj o zdrowie roślin, chroń życie”.

Wwożenie roślin do Polski (szczególnie z krajów spoza Unii Europejskiej), bez żadnej kontroli, może zagrażać naszym rodzimym gatunkom roślin, uprawom oraz naszemu zdrowiu.

Osoby podróżujące po egzotycznych krajach niejednokrotnie zachwycają się lokalną przyrodą i postanawiają przywieźć sobie jakąś roślinę, owoc czy nasiona na własną rękę. Nie zdają sobie jednak sprawy, że w ten sposób mogą sprowadzić chorobę lub szkodnika, które do tej pory nie występowały w Polsce. Konsekwencją tego może być, nie tylko zniszczenie wszystkich roślin w domu, ale przy sprzyjających warunkach, przywieziona roślina może zadomowić się w naszym kraju na stałe. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Brzegu aktywnie włączyła się w promowanie kampanii #PlantHealth4Life na terenie powiatu brzeskiego. W miesiącu lipcu 2024 r. pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w PSSE w Brzegu podczas działań edukacyjno-zdrowotnych w ramach Wojewódzkiej Kampanii Bezpieczne Wakacje prowadził pogadanki, podczas których przestrzegał dzieci i młodzież przed przywożeniem, po powrocie z urlopu w innym kraju, roślin,

kwiatów, nasion, owoców czy warzyw, bo można takim niewinnym działaniem przyczynić się to, do utraty różnorodności biologicznej, degradacji ekosystemu oraz zaburzeń równowagi środowiskowej naszym kraju. Działaniami informacyjnymi objęto 217 osób, w tym 200 dzieci oraz 17 opiekunów przebywających na wypoczynku letnim.

Dodatkowo pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w PSSE w Brzegu od czerwca 2024 r. do końca sierpnia 2024 r. prowadził działania medialne dotyczące rozpowszechnienia informacji na temat kampanii informacyjnej #PlantHealth4Life w mediach społecznościowych, tj. na portalu FB Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu. Udostępnił 6 postów informacyjnych, gdzie liczba wyświetleń wniosła 327 odsłon.

Inne działania oświatowo-zdrowotne w zakresie profilaktyki otyłości. Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania

W ramach profilaktyki otyłości promowano zdrowy styl życia, aktywność fizyczną i prawidłowe odżywianie wśród osób dorosłych, seniorów, dzieci i młodzieży powiatu brzeskiego.

Na portalu społecznościowym FB Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu w roku 2024 pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w PSSE w Brzegu udostępnił 48 postów na temat zdrowego żywienia, regularnej aktywności fizycznej, czynników rozwoju otyłości, badań profilaktycznych w kierunku poprawy stanu zdrowia, zdrowe przepisy kulinarne, wypowiedzi ekspertów, sportowców i lekarzy zachęcających do promowania zdrowego stylu życia. Oglądalność postów wyniosła 2 724 wyświetleń.

2. Profilaktyka palenia tytoniu

W ramach realizacji profilaktyki palenia tytoniu w placówkach oświatowych oraz monitorowania przestrzegania zakazu palenia tytoniu w placówkach objętych nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brzegu, w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, realizowano następujące zadania, interwencje nieprogramowe oraz koordynowano poniższy program:

Program „Bieg po zdrowie”:

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej opracowany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym we współpracy z ekspertami w zakresie psychologii, z Uniwersytetu Warszawskiego – dr hab. Kamillą Bargiel-Matusiewicz oraz mgr Rafałem Dziurłą.

W roku szkolnym 2023/2024 realizowano VIII edycję programu.

Do programu przystąpiło 14 szkół podstawowych z powiatu brzeskiego. Grupa, do której skierowano program, to dzieci w IV klasie szkoły podstawowej (grupa wiekowa 9-10 lat). W programie uczestniczyło 243 uczniów oraz 236 rodziców i prawnych opiekunów dzieci. Program realizowało 14 nauczycieli i pedagogów szkolnych. Łącznie programem objęto 506 osób.

Za główny cel programu obrano opóźnienie lub zapobieżenie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży oraz pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego. Istotnym celem realizowanej edukacji prozdrowotnej było zwiększanie wiedzy uczniów na temat zdrowia

w kontekście szkodliwości palenia papierosów. Nauczyciele prowadzili zajęcia wykorzystując zróżnicowane metody aktywizujące odbiorców, które dostosowano do wieku uczniów. Podstawą zajęć było stymulowanie kreatywności i aktywności. Podczas cyklu zajęć dzieci przeprowadzały wywiady z osobami niepalącymi, liczyły koszty jakie generuje palenie papierosów, tworzyły komiks z bohaterami programu, ćwicząc zachowania asertywne mające na celu odmawianie palenia papierosów, tworzyły antyreklamę palenia lub reklamę niepalenia tytoniu i e-papierosów. Udział dzieci sprzyjał identyfikowaniu się z omawianą tematyką i motywował do tego, aby zdobytą wiedzę i umiejętności stosowały w codziennym życiu. Program skierowany był również do rodziców lub opiekunów uczniów, a ich udział we wspólnej zabawie zwiększał skuteczność programu profilaktyki antytytoniowej.

Interwencje nieprogramowe w ramach Światowego Dnia Bez Tytoniu oraz Światowego Dnia Rzucenia Palenia:

Światowy Dzień Bez Tytoniu:

31 maja obchodzimy Światowy Dzień Bez Tytoniu. Święto stanowi okazję do zwrócenia uwagi całego świata na powszechność nałogu palenia papierosów i jego negatywne skutki zdrowotne. Światowy Dzień bez Tytoniu został ustanowiony przez WHO w 1987 roku ze

względu na rosnącą liczbę osób uzależnionych i pacjentów ze schorzeniami wywoływanymi przez palenie papierosów - głównie nowotworami płuc, przełyku, krtani, gardła czy trzustki. Święto jest dobrą okazją, by wszyscy wspólnie mogli się zastanowić jak poprawić swoje zdrowie.

W ramach obchodów Światowego Dnia Bez Tytoniu w dniu 20.05.2024 r. pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w Brzegu przeprowadził dla dwóch klas szóstych oraz dwóch klas siódmych z Publicznej Szkoły Podstawowej nr 1 w Brzegu prelekcje z prezentacjami multimedialnymi na temat szkodliwości spożywania substancji psychoaktywnych, w szczególności napojów energetyzujących oraz palenia papierosów i wapowania e-papierosów. Edukacją objęto 91 osób, w tym 87 uczniów i 4 nauczycieli.

Światowy Dzień Bez Tytoniu świętowała również młodzież z Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 w Brzegu. W ramach Dnia Technika i Pracownika ww. szkole pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej z PSSE w Brzegu wraz z dyrektorem szkoły oraz pedagogiem zorganizowali stoisko edukacyjno – profilaktyczne, na którym zostały przeprowadzone działania informacyjno-edukacyjnych pod hasłem: „Młodzież wkracza i zabiera głos #TobaccoExposed”. Na stoisku badano poziom tlenu węgla w wydychanym powietrzu urządzeniem o nazwie smokerlyzer. Chętni, uczniowie i nauczyciele mieli możliwość sprawdzenia tego, jak zmienia się percepcja po zażyciu niewielkiej ilości środków psychoaktywnych, w tym alkoholu, narkotyków, wykonując różne ćwiczenia i pokonując tor przeszkód przy użyciu alkogogli i narkogogli. Prowadzone były rozmowy o skutkach uzależnienia od tytoniu, alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz napojów energetycznych.

Ponadto uczniowie motywowani byli do aktywnego włączenia się do tegorocznych obchodów ŚDBT poprzez prowadzenie kampanii komunikacyjnej w swoich mediach społecznościowych, gdyż kampania była kontynuacją strategii „dla młodzieży przez młodzież”, w ramach której młodzi ludzie będą przekazywali między sobą informacje, że są oszukiwani przez przemysł tytoniowy. Uczniowie zachęceni byli do rozpowszechniania informacji na temat zasad manipulacyjnych i oszukańczych praktyk producentów tytoniowych oraz jaki prawdziwy i niszczycielski wpływ, ma ten przemysł na zdrowie i środowisko, w którym młodzież żyje. Stoisko odwiedziło 250 osób (200 uczniów oraz 50

nauczycieli). Badaniu smokerlyzerem poddało się 100 osób w tym (90 uczniów, 10 nauczycieli).

Podsumowując działania zdrowotne przeprowadzone w szkole podstawowej i szkole ponadpodstawowej w Brzegu, jak również podejmowane inicjatywy medialne na stronie internetowej oraz portalu FB Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu w obchodach Światowego Dnia Bez Tytoniu udział wzięło 417 osób.

Światowy Dzień Rzucania Palenia

Każdego roku Inspekcja Sanitarna aktywnie bierze udział w obchodach Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu, który obchodzony jest w trzeci czwartek listopada. Według danych Światowej Organizacji Zdrowia tytoń zabija co roku około 8 milionów ludzi na całym świecie.

Ponad 7 milionów tych zgonów jest spowodowanych bezpośrednim paleniem tytoniu, a około 1,2 miliona biernym paleniem przez osoby niepalące. Używanie tytoniu jest groźne dla każdego, niezależnie od płci, wieku, rasy, pochodzenia kulturowego czy edukacji. Obchody tego dnia zwracają uwagę nie tylko na szkodliwość palenia tytoniu, ale także zachęcają palaczy do podjęcia decyzji mających na celu wyzwolenie się z uzależnienia, jakim jest nikotynizm.

W dniu 27.11.2024 r. w Zespole Szkół Budowlanych w Brzegu oraz w dniu 28.11.2024 r. w Zespole Szkół Zawodowych nr 1 w Brzegu pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej zorganizował, wspólnie z pedagogami szkół oraz Kierownikiem Szkolenia Praktycznego ZSZ nr 1, stoiska edukacyjno – profilaktyczne, na których badano poziom tlenku węgla w wydychanym powietrzu urządzeniem o nazwie smokerlyzer. Na stoiskach były prowadzone rozmowy grupowe oraz indywidualne o skutkach zdrowotnych, ekonomicznych i społecznych uzależnienia od wyrobów nikotynowych oraz gdzie można szukać pomocy w przypadku chęci rzucenia nałogu. Działania edukacyjno-zdrowotne na stoiskach były poprzedzone prelekcjami z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej na temat szkodliwości palenia papierosów i wapowania e-papierosów. Przedstawiono jakie substancje chemiczne zawiera wdychany przez palacza dym papierosowy oraz skład chemiczny inhalowanego areozolu z e-papierosów. Zaprezentowano informacje na temat szkodliwego wpływu wyrobów nikotynowych na układ oddechowy, immunologiczny, nerwowy oraz inne układy w organizmie palacza.

W prelekcjach z pokazem prezentacji multimedialnej wzięło udział 5 klas z dwóch szkół ponadpodstawowych. Uczestniczyło 99 uczniów oraz 6 nauczycieli. Razem 105 osób. Stoiska informacyjno-edukacyjne odwiedziło 167 osób.

Pracownik Sekcji Promocji i Oświaty Zdrowotnej w Brzegu prowadził również działania medialne promując powyższą akcję na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym FB Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu. W dniach od 21.11.2024 r. do 29.11.2024 r. udostępnił 6 postów, gdzie liczba zainteresowanych internautów wyniosła 996 osób. Tematyka rozpowszechnianych postów dotyczyła korzyści jakie niesie za sobą zaprzestanie palenia oraz informacje i fotorelacja z przeprowadzonych działań edukacyjnych w szkołach.

Podsumowując, informacje o obchodach Światowego Dnia Rzucania Palenia przekazano 1 172 osobom.

Inne działania Oświatowo-Zdrowotne w ramach profilaktyki palenia tytoniu i e-papierosów

W ramach profilaktyki palenia tytoniu i e-papierosów pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w Brzegu w 2024 r. udostępniał na stronie internetowej oraz na portalu społecznościowym FB Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu informacje medialne dotyczące profilaktyki palenia tytoniu i e-papierosów skierowane do dzieci, młodzieży szkolnej i osób dorosłych i seniorów. Profilaktyka palenia tytoniu ma na celu ograniczenie ekspozycji na dym tytoniowy (w odniesieniu do czynnego i biernego palenia tytoniu) w społeczeństwie poprzez:

- zapobieganie zwiększaniu się liczby osób rozpoczynających palenie;
- zapobieganie wzrostowi narażenia na dym tytoniowy w miejscach użyteczności publicznej;
- zwiększenie wiedzy na temat szkodliwości palenia wyrobów tytoniowych wśród dzieci i młodzieży
- zmiana postaw wobec palenia tytoniu, zmierzająca w kierunku marginalizacji tego zjawiska w społeczeństwie;
- zwiększenie liczby osób rzucających palenie.

Profilaktyka stosowania e-papierosów ma na celu informowanie o:

- co to są e-papierosy i co zawierają;
- różnice między papierosem elektronicznym, a zwykłe papierosy;
- szkodliwości e-papierosów i ich wpływie na zdrowie.

W związku z powyższym Pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w Brzegu udostępnił na portalu społecznościowym FB Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu 18 postów, gdzie liczba zainteresowanych internautów wyniosła 1 863 osoby.

Monitorowanie przestrzegania zakazu palenia tytoniu w placówkach objętych nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brzegu, w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych:

ZAKAZ PALENIA

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brzegu w ramach sprawowania bieżącego nadzoru w zakresie warunków i wymogów higieniczno-sanitarnych przeprowadził 445 kontroli w zakresie przestrzegania zakazu palenia w miejscach i obiektach użyteczności publicznej w powiecie brzeskim.

Profilaktyka uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych:

Na terenie powiatu brzeskiego w roku szkolnym 2023/2024 realizowano program „Ars, czyli jak dbać o miłość?” w 2 szkołach ponadpodstawowych (w Zespole Szkół Ekonomicznych i Zespole Szkół Budowlanych w Brzegu).

Działaniami w ramach programu objęto 344 uczniów oraz 50 rodziców i prawnych opiekunów uczniów. Program realizował 1

pedagog szkolny i 1 psycholog szkolny. Celem edukacji było ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. Wyjątkowość tego programu polegała na nowoczesnym podejściu do profilaktyki uzależnień. W programie nie skupiamy się na negatywnych skutkach zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, ale na wartościach uznawanych przez młodych ludzi za ważne, takich jak miłość, rodzina, bezpieczeństwo i o tym jak nadużywanie tych substancji może negatywnie wpływać na te wartości i relacje wewnątrzrodzinne. W programie nie chodziło o zwykłe zapobieganie używania substancji psychoaktywnych, ale ujęte w kontekście macierzyństwa i ojcostwa, gdyż w tym kontekście zachowania te mogą być bardzo szkodliwe.

Dodatkowo w roku 2024 pracownik Sekcji OPZ prowadził profilaktykę uzależnień od środków psychoaktywnych (alkoholu, energetyków, narkotyków oraz „nowych narkotyków”). Edukacja bezpośrednia skierowana była do uczniów szkół podstawowych i średnich, uczestników wypoczynku letniego oraz odwiedzających stoiskach informacyjno-edukacyjne. Przeprowadził 8 prelekcji i był współorganizatorem dwóch stoisk na których uczestnicy mieli możliwość sprawdzenia tego, jak zmienia się percepcja po zażyciu niewielkiej ilości środków psychoaktywnych, w tym alkoholu i marihuany, wykonując różne ćwiczenia i pokonując tor przeszkód przy użyciu alkogogli i narkogogli. Edukacją objęto 885 osób uczniów. Działania w tym zakresie prowadzono również z wykorzystaniem mediów społecznościowych, gdzie umieszczono 16 postów, a ich zainteresowanie objęło 1 026 osób.

Profilaktyka chorób zakaźnych:

W 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brzegu kontynuował realizację Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS. Głównym celem programu jest zapobieganie zakażeniom HIV/AIDS m.in. poprzez podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat zapobiegania zakażeniom HIV oraz promowanie odpowiedzialnych postaw i unikania ryzykownych zachowań seksualnych. Program skierowany był do ogółu społeczeństwa. Działania informacyjno-edukacyjne skierowane były w szczególności do osób aktywnych seksualnie, osób dorosłych, kobiet w ciąży, młodzieży ze szkół ponadpodstawowych, rodziców, nauczycieli, pacjentów i personelu podmiotów leczniczych.

W ramach realizacji Obchodów Światowego Dnia AIDS pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu 27.11.2024 r. w Zespole Szkół Budowlanych w Brzegu i 28.11.2024 r. w Zespole Szkół Zawodowych nr 1 w Brzegu zorganizował stoiska informacyjno-edukacyjne dla uczniów i nauczycieli na temat zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS oraz promowania „Kampanii #mójpierwszyraz”. Działania informacyjno-edukacyjne na stoiskach były poprzedzone prelekcjami z prezentacją multimedialną. Łącznie w zajęciach udział wzięło 167 osób. Edukacja uczniów i nauczycieli miała na celu:

- przypomnienie podstawowych informacji na temat HIV i AIDS,
- uświadomienie uczniom skali zagrożeń dla zdrowia, wynikających z ryzykownych zachowań wśród młodych ludzi,
- promowanie zdrowego stylu życia, tworzenie pozytywnych wzorców zachowań,
- przedstawienie założeń, celu i szczegółowych informacji o „Kampanii #mójpierwszyraz”, Europejskim Tygodniu Testowania w kierunku HIV (ETT) oraz Światowym Dniu AIDS.

Podczas działań medialnych w ramach realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS w 2024 r. pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu udostępnił na stronie internetowej 2 informacje medialne, dotyczące kampanii #mójpierwszyraz, która skierowana była do młodych ludzi. Celem kampanii jest uświadomienie, że warto badać się regularnie, niezależnie od statusu czy stylu życia, jak również obalenie stereotypów dotyczących HIV - zakażenie nie dotyczy wyłącznie wybranych grup. Promowano bezpieczne zachowania seksualne i testy na HIV, kiłę, HCV, rzeżączkę i chłamydiozę. Kampania rozpoczęła się 4 listopada 2024 r. i trwała do 1 grudnia 2024 r., ze szczególnym uwzględnieniem Europejskiego Tygodnia Testowania w kierunku HIV (ETT) realizowanego 18-25 listopada 2024 r. oraz Światowego Dnia AIDS obchodzonego 1 grudnia 2024 r.

Ponadto informacje dot. profilaktyki HIV i AIDS udostępniane były również na bieżąco, na portalu społecznościowym FB, gdzie umieszczono 24 posty. Liczba zainteresowanych internautów wyniosła 1 636 wyświetleń.

Drugim programem dotyczącym profilaktyki chorób zakaźnych koordynowanym przez pracownika Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu to program „Podstępne WZW”. Organizatorem programu była Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Opolu oraz Fundacja Gwiazda Nadziei. Celem projektu było upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C, przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia HAV, HBV i HCV, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie oraz pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością w zakresie własnych zachowań zdrowotnych i kształtowanie postawy tolerancji i zrozumienia wobec osób zakażonych. Adresatami programu byli uczniowie szkół ponadpodstawowych z powiatu brzeskiego. Program w roku szkolnym 2023/2024 zrealizowało 6 szkół. Realizatorami było 10 nauczycieli i pedagogów szkolnych. Programem objęto 491 uczniów i 15 rodziców. Program objął swoim zasięgiem 520 osób.

Inne programy edukacyjne realizowane przez Sekcję Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu w roku szkolnym 2023/2024

W roku szkolnym 2023/2024 Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Brzegu realizowała II edycję wojewódzkiego programu dla przedszkoli pn. „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy” dedykowanego dzieciom przedszkolnym w wieku 6 lat – w przedszkolnej „zerówce”. Program ma na celu kształtowanie wśród dzieci prozdrowotnych, prawidłowych nawyków higienicznych, promowanie zasad aktywnego stylu życia i właściwej diety. Ponadto ma kształtować umiejętności niezbędne do nauki czytania i pisania poprzez stymulację ręki i koordynację wzrokowo - słuchową.

Nie zawsze kilkuletnie dziecko wynosi z domu poprawne doświadczenia dotyczące odżywiania, higieny osobistej czy świadomości własnego zdrowia. W większej grupie rówieśników bawiąc się, rozmawiając czy rozwiązując zagadki pod okiem nauczycieli dzieci wyrabiają lub utrwalają podstawowe nawyki higieniczne. Zaproponowane wierszyki i kolorowanki w przyjemny i twórczy sposób zachęcają do dbania o zdrowie własne i innych, by w przyszłości zapobiegać chorobom zakaźnym. Zanim dzieci

opuszczają mury przedszkola mają możliwość doskonalenia nauki pisania i czytania wykonując ciekawe ćwiczenia z zakresu grafomotoryki. W II edycji programu „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy” udział wzięło 20 przedszkoli z powiatu brzeskiego. Program realizowało 32 nauczycieli wychowania przedszkolnego, a programem objęto 539 dzieci 6-letnich. Łącznie programem objęto 587 osób.

W ramach upowszechniania wiedzy o nowotworze złośliwym skóry Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brzegu realizował w roku szkolnym 2023/2024 Program „Znamie! Znam je?” – czyli co musisz wiedzieć

o czerniaku skóry. Kampania powstała z inicjatywy Akademii Czerniaka, która jest sekcją naukową Polskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej. Patronat nad działaniami Akademii objęły Polskie Towarzystwo Dermatologiczne i Polskie Towarzystwo Onkologii Klinicznej. Celem programu było budowanie świadomości wśród młodzieży na temat zagrożeń wynikających z zachorowalności na czerniaka, a także potrzeby profilaktyki i wczesnego wykrywania tego nowotworu. Adresatami programu byli uczniowie szkół ponadpodstawowych. Program w roku szkolnym 2023/2024 realizowało 6 szkół ponadpodstawowych z powiatu brzeskim. Programem objęto 653 uczniów i 20 rodziców. Program prowadziło 13 realizatorów, a swoim zasięgiem objął 690 osób.

Inne działania oświatowo-zdrowotne podejmowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brzegu:

Bezpieczne Ferie

Na terenie województwa opolskiego, w tym także w powiecie brzeskim co roku w okresie zimowym prowadzona jest akcja pod hasłem „Bezpieczne Ferie”. Akcja kierowana jest do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, kadry pedagogicznej, opiekunów półkolonii, rodziców i opiekunów oraz ogółu społeczeństwa. Przedsięwzięcie służy zapewnieniu jej adresatom bezpiecznego i zdrowego wypoczynku w okresie zimowym. W tym okresie, pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, prowadzą działania edukacyjne na turnusach wypoczynkowych (kolonie, półkolonie, zimowiska, obozy).

W styczniu 2024 pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej z PSSE w Brzegu odwiedził 5 półkolonii, które zorganizowane zostały na terenie miasta Brzeg. Przeprowadził 5 pogadanek, w których udział wzięło 152 osoby, w tym 139 dzieci oraz 13 opiekunów. Na zięciach edukacyjno-informacyjnych pracownik inspekcji sanitarnej omówił zasady bezpiecznej zabawy na świeżym powietrzu ze szczególnym uwzględnieniem zabaw na śniegu i na lodowiskach zorganizowanych, zdrowego stylu życia, higieny osobistej oraz profilaktyki grypy.

Ponadto prowadził działania medialne umieszczając informacje dotyczące „Bezpiecznych Ferii” na portalu społecznościowym FB Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu. Umieścił 9 postów, gdzie liczba zainteresowanych internautów wyniosła 570 odbiorców. Łącznie informacje o zasadach bezpieczeństwa podczas zimowego wypoczynku uzyskało 739 osób.

Wojewódzka Kampania „Bezpieczne wakacje”

Okres wakacji letnich to dla dzieci i młodzieży czas odpoczynku i zabawy. Dla pracownika Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej oraz z Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży był to czas promowania zasad bezpiecznego wypoczynku. W roku 2024 uczono dzieci bezpiecznego korzystania z otwartych zbiorników wodnych/basenów, w szczególności zapobiegania wypadkom i urazom. Promowana była profilaktyka dotycząca nadmiernej ekspozycji na szkodliwe działanie promieniowania UV. Przekazywano informacje nt. zasad bezpiecznego pobytu w górach, w lesie (w tym ochrony przed kleszczami). Ponadto informowano o zakazie korzystania z fontann oraz przedstawiano konsekwencje zdrowotne w przypadku kąpieli i picia wody z fontann.

W powiecie brzeskim zorganizowano 8 spotkań edukacyjno-informacyjnych na półkoloniach i obozach, gdzie prowadzono wypoczynek letni. Na spotkaniach przeprowadzono 8 pogadanek dotyczących bezpieczeństwa dzieci podczas wakacji. Edukacją objęto: 321 osób w tym: 296 uczestników wypoczynku letniego (dzieci, młodzież) oraz 25 opiekunów (osoby z kadry).

Ponadto Pracownik Oddziału Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej wraz z pracownikiem Oddziału Epidemiologii z PSSE w Brzegu oraz Kierownikiem Warsztatów Terapii Zajęciowej w Brzegu w dniu 20.06.2024 r. zorganizowali, na Przystani Marina - obiekcie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Brzegu stoisko edukacyjno – profilaktyczne. Przedsięwzięcie przeprowadzono z okazji spotkania integracyjnego Warsztatów Terapii Zajęciowej z Brzegu, Lewina Brzeskiego oraz Jędrzejowa. Uczestnikami byli opiekunowie, rodzice, nauczyciele, terapeuci, podopieczni ww. warsztatów oraz mieszkańcy Brzegu wraz ze swoimi dziećmi. Na stoisku badano poziom tlenu węgla w wydychanym powietrzu urządzeniem o nazwie smokerlyzer. Dodatkowo prowadzone były rozmowy na temat zasad bezpiecznego wypoczynku podczas wakacji, znaczenia szczepień ochronnych, skutkach uzależnienia od tytoniu, alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz napojów energetycznych. W imprezie uczestniczyło 140 osób.

Dodatkowo realizowano działania edukacyjno-informacyjne w ramach Wojewódzkiej Kampanii „Bezpieczne wakacje” za pomocą środków masowego przekazu. Zainteresowanie wśród internautów i osób korzystających z informacji medialnych z zakresu bezpieczeństwa podczas wypoczynku letniego, udostępnianych w formie 60 postów na portalu społecznościowym FB Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu wyniosło 2 693 wyświetleń. Łącznie Wojewódzka kampania „Bezpieczne Wakacje” objęła swoim zasięgiem 3 183 osoby.

W ramach zadań w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób w oparciu o wytyczne Ministerstwa Zdrowia, Światowej Organizacji Zdrowia oraz Komisji Europejskiej, a także inicjowanych przedsięwzięć wynikających z sytuacji epidemiologicznej kraju oraz bieżących potrzeb zdrowotnych ludności realizowano następujące zadania:

W ramach prowadzonych działań edukacyjno-informacyjnych dotyczących zachęcania do szczepień ochronnych Pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu promował poniższe inicjatywy:

Europejski Tydzień Szczepień w roku 2024 obchodzono w dniach 21 - 27 kwietnia. Jest to inicjatywa Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), realizowana i koordynowana na poziomie lokalnym przez poszczególne państwa. Celem akcji jest zwiększenie wiedzy na temat korzyści wynikających ze szczepień oraz ryzyka związanego ze spadkiem osób zaszczepionych. Tegoroczna kampania przebiegała pod hasłem: #SzczepionkiChroniąPokolenia.

W ramach promowania Europejskiego Tygodnia Szczepień pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej wspólnie z pracownikami oddziału Epidemiologii z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu przeprowadzili dla uczniów i nauczycieli z Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Grodkowie oraz z Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 w Brzegu 3 prelekcje nt. znaczenia szczepień ochronnych dla ogółu społeczeństwa i indywidualnej jednostki. W szczególności omówili jak szczepienia skutecznie zapobiegają chorobom zakaźnym, tj. grypa, krztusiec, tężec, wirus brodawczaka ludzkiego HPV, chorobom tropikalnym, odra, WZW typ. B, KZM, Polio oraz wścieklizna. W działaniach edukacyjnych wzięły udział 102 osoby, w tym 94 uczniów i 8 nauczycieli.

Działania edukacyjne w zakresie promowania szczepień ochronnych prowadzono również w dwóch przedszkolach. W Przedszkolu Publicznym nr 2 w Brzegu oraz Przedszkolu Publicznym w Przeczy. Edukacja zdrowotna skierowana do przedszkolaków miała na celu pokazanie jak zapobiegać chorobom zakaźnym poprzez prowadzenie zdrowego stylu życia, dbanie o higienę rąk oraz poddawanie się szczepieniom ochronnym. Dzieci dowiedziały się, co to są szczepienia i jaką rolę odgrywają w budowaniu odporności przedszkolaka. W trakcie zajęć został przeprowadzony eksperyment pt.: "Czego boją się wirusy i bakterie?" (z wykorzystaniem miseczki, mleka i pieprzu) oraz zaprezentowano prawidłową technikę mycia rąk w sześciu krokach (z wykorzystaniem wierszyka rymowanego, miski, ciepłej wody, mydła oraz ręczników papierowych). W zajęciach uczestniczyło 67 osób, w tym 60 przedszkolaków i 7 nauczycieli wychowania przedszkolnego.

Dodatkowo do wszystkich gmin powiatu brzeskiego (Gminy Brzeg, Gminy Skarbimierz, Gminy Lubsza, Gminy Olszanka, Gminy Grodków, Gminy Lewin Brzeski) oraz do Starostwa Powiatowego w Brzegu wysłano pismo z materiałami informacyjno-edukacyjnymi zachęcającymi do włączenia się w obchody Europejskiego Tygodnia Szczepień oraz z informacjami o szczepieniach. Ponadto pracownik inspekcji sanitarnej rozdystrybuował do Brzeskiego Centrum Medycznego, N-ZOZ-ów, szkół ponadpodstawowych i przedszkoli (23 odbiorców), 354 szt. materiałów/ulotek dotyczących szczepień ochronnych. W czasie trwania Europejskiego Tygodnia Szczepień pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej umieścił jedną informację medialną na stronie internetowej oraz 12 postów na FB. Zainteresowanych Europejskim Tygodniem Szczepień było 725 internautów. Łącznie informacje o Europejskim Tygodniu szczepień dotarły do 924 osób. W ramach promowania szczepień ochronnych pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu udostępniał w 2024 roku informacje medialne na portalu społecznościowym FB, które dotyczyły rozpowszechniania wiedzy na temat powszechnych szczepień ochronnych obowiązkowych i zalecanych. Udostępnił ogółem 55 postów, gdzie liczba zainteresowanych internautów wyniosła 24 201.

Dodatkowo w kwietniu, sierpniu, wrześniu oraz listopadzie 2024 r. Pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w PSSE w Brzegu informował o powszechnych, bezpłatnych szczepieniach przeciw HPV dla dzieci, które chronią przed nowotworami (szyjki macicy, pochwy i sromu, jak również nowotworami

odbytu, prącia, gardła i krtani). Szczepienie jest najskuteczniejsze, jeśli nastąpi przed potencjalnym narażeniem na zakażenie HPV, do którego dochodzi głównie drogą kontaktów seksualnych. Od 1 września 2024 r. szczepienia w ramach powszechnego programu szczepień przeciw HPV dostępne są dla osób po ukończeniu 9. roku życia do ukończenia 14. roku życia. Szczepienia wykonywane są w przychodniach POZ, a od 1 września 2024 r. można zaszczepić dziecko również w szkole. Powyższe informacje o szczepieniach przeciw HPV pracownik inspekcji sanitarnej udostępniał na portalu społecznościowym FB Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu. Zamieścił 11 postów informacyjnych, które wyświetliło 3 424 osoby.

7 kwietnia obchodzimy Światowy Dzień Zdrowia. Święto zostało ustanowione, aby uczcić rocznicę powstania Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) – 7 kwietnia 1948 roku. Polska jest krajem członkowskim WHO od samego początku jej istnienia. Biuro Światowej Organizacji Zdrowia w Polsce funkcjonuje od 1992 roku i ma swoją siedzibę w Warszawie.

Na okoliczność obchodów Światowego Dnia Zdrowia każdego roku określany jest temat przewodni z zakresu zdrowia publicznego, który wymaga szczególnej uwagi.

W 2024 roku obchody Światowego Dnia Zdrowia były organizowane pod hasłem „Moje zdrowie, moje prawo”.

Tegoroczny temat przypominał, że każdy człowiek ma prawo do dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych, edukacji i informacji, a także bezpiecznej wody pitnej, czystego powietrza, dobrego odżywiania, wysokiej jakości mieszkań, godnych warunków pracy i środowiska oraz wolności od dyskryminacji.

W dniach 19.03.2024 r., 04.04.2024 r. oraz 07.04.2024 r. pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w PSSE w Brzegu w ramach celebrowania Światowego Dnia Zdrowia umieszczał i udostępniał informacje medialne na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym FB Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu. Udostępnił trzy posty, które zainteresowanie znalazły wśród 207 internautów.

W dniu 18.03.2024 r. uczestniczył w akcji zdrowotnej pt. „Zła Energia” zorganizowanej przez Miejską i Gminną Bibliotekę Publiczną im. Józefa Elsnera w Grodkowie. Promując obchody Światowego Dnia Zdrowia przeprowadził dwa wykłady dla uczniów siódmych klas z Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 1 oraz Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 3 w Grodkowie. Podczas prowadzonych działań edukacyjno-informacyjnych popularyzował zdrowy styl życia wolny od nałogów. Edukacja zdrowotna miała na celu pokazanie jak pozyskać dobrą energię dla naszego zdrowia poprzez wskazanie zasad prawidłowego odżywiania, efektywnego wykorzystywania czasu wolnego, w kontekście szkodliwości

zażywania napojów energetyzujących, palenia papierosów tradycyjnych i wapowania e-papierosów. Podczas prowadzenia wykładów, pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w Brzegu wyemitował i omówił dwie prezentacje multimedialne pt.: „Energetyki to złe nawyki” oraz „E-papierosy”.

W dniu 08.04.2024 r. pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej oraz pracownicy Oddziału Epidemiologii w Brzegu uczestniczyli w akcji pt. „Bezpieczna przyszłość”, zorganizowanej przez Okręgowy Inspektorat Pracy w Opolu. Pracownicy Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili dwa wykłady dla uczniów z Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Grodkowie (dla dwóch klas branżowych, jednej IV klasy Liceum Ogólnokształcącego oraz jednej V klasy technikum). Działania informacyjno-edukacyjne obejmowały promowanie obchodów Światowego Dnia Zdrowia i zaprezentowanie tegorocznego hasła oraz omówienie dwóch tematów zdrowotnych: E-papierosy i ich szkodliwy wpływ na zdrowie oraz promocję szczepień ochronnych.

W edukacji zdrowotnej podczas zrealizowanych 2 spotkań i przeprowadzonych 4 prelekcji dot. obchodów Światowego Dnia Zdrowia udział wzięło 141 osób, w tym 121 uczniów oraz 20 nauczycieli. Cała akcja medialna i działania edukacyjno-informacyjne skierowane bezpośrednio objęły 354 osoby.

W ramach profilaktyki chorób nowotworowych pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w PSSE w Brzegu w roku 2024 udostępniał informacje medialne na portalu społecznościowym FB Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Brzegu. Udostępnił 26 postów, gdzie liczba oglądalności wyniosła 1368 odsłon. Celem działań było dążenie do poprawy stanu wiedzy społeczności lokalnej na temat postaw prozdrowotnych przeciwdziałających i zapobiegających zachorowaniom na nowotwory, w szczególności stanu wiedzy dzieci, młodzieży, kobiet i mężczyzn. Działania pracownika OPZ były poświęcone szeroko rozumianej edukacji na temat czynników ryzyka zachorowania na nowotwory złośliwe oraz czynników obniżających ryzyko zachorowania, uwzględniającej m.in. zalecenia Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem. Posty medialne zawierały informacje dotyczące:

- ograniczenia palenia tytoniu i zwrócenie uwagi na problem nowotworów uwarunkowanych paleniem tytoniu;
- promocji działań dla zmniejszenia zagrożenia nowotworami wynikającymi z konsumpcji alkoholu;
- zwrócenia uwagi na prawidłowy sposób żywienia, aktywność fizyczną i konieczność utrzymania prawidłowej masy ciała jako podstawowych czynników obniżających ryzyko zachorowania;
- czynników rakotwórczych w środowisku naturalnym, miejscu zamieszkania i pracy oraz zwrócenie uwagi na dbałość o środowisko naturalne i przeciwdziałanie zanieczyszczeniom;
- czynników ryzyka i wczesnych objawów nowotworów złośliwych skóry, w szczególności czerniaka złośliwego,
- promowania Europejskiego Tygodnia Walki z Rakiem,
- promowania kampanii: Różowy październik – Miesiąc Świadomości Raka Piersi,
- promowania kampanii: Listopad to miesiąc świadomości męskich nowotworów.

Z okazji miesiąca nazywanego „Różowy Październik”, który jest Miesiącem Profilaktyki Raka Piersi pracownik Inspekcji Sanitarnej w Brzegu gościł w Zespole Szkół Zawodowych nr 1 w Brzegu. Przeprowadził prelekcje dla 87 dziewcząt z klas drugich i trzecich na temat profilaktyki raka piersi. Zajęcia miały na celu podniesienie świadomości młodych kobiet na temat przyczyn zachorowania na

raka piersi oraz wyposażenie w praktyczne umiejętności samobadania piersi. Uczennice dowiedziały się kto jest w grupie ryzyka zachorowania na nowotwór piersi oraz jakie mogą być pierwsze objawy. Zachęcano również do aktywnego udziału w promowaniu kampanii i do aktywnego rozpoczęcia samobadanie palpacyjnego piersi.

W ramach profilaktyki chorób nowotworowych z informacjami zdrowotnymi za pośrednictwem działań bezpośrednich i pośrednich dotarliśmy do 1 457 osób.

Pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu promował 18 listopada 2024 Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach. Dzień ten został ustanowiony w 2008 roku przez Komisję Europejską na wniosek Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC ang. European Centre for Disease Prevention and Control). Natomiast w dniach 18-24 listopada 2024 r. informował w mediach społecznościowych na FB o Światowym

Tygodniu Wiedzy o Antybiotykach.

Inicjatywy te są odpowiedzią na narastające zagrożenie związane ze zjawiskiem oporności drobnoustrojów na antybiotyki. Głównym celem EDWA jest zwrócenie uwagi i poprzez prowadzone działania podniesienie świadomości społeczeństwa, polityków oraz specjalistów medycznych na temat zjawiska narastania i rozprzestrzeniania się oporności na antybiotyki wśród drobnoustrojów wywołujących zakażenia u człowieka.

W dniach 27 i 28 listopada 2024 r. pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w Brzegu wraz z pracownikiem Oddziału Epidemiologii tut. Stacji przygotowali i zorganizowali w Zespole Szkół Budowlanych w Brzegu i w Zespole Szkół Zawodowych nr 1 w Brzegu, stoiska informacyjno-edukacyjne dla uczniów i nauczycieli oraz przeprowadzili prelekcje z prezentacją multimedialną. Na stoiskach toczyły się rozmowy grupowe oraz indywidualne na temat przedsięwzięcia jakim jest Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach oraz Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach. Edukacja zdrowotna w szkołach miała na celu zwiększenie świadomości uczniów i nauczycieli na temat oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe (AMR) i zachęcenie do najlepszych praktyk, aby uniknąć dalszego pojawiania się i rozprzestrzeniania zakażeń lekoopornych. Poruszone były również kwestie jak można zapobiegać infekcjom, aby uniknąć dalszego pojawiania się i rozprzestrzeniania zakażeń lekoopornych. Uczestnicy działań kampanijnych uświadomili sobie, że konsekwencją zjawiska antybiotykooporności jest ograniczenie możliwości skutecznego leczenia infekcji, a więc zwiększająca się zachorowalność i śmiertelność z powodu zakażeń. W prelekcjach uczestniczyło 167 osób, w tym 99 uczniów i 6 nauczycieli.

Ponadto informacje o obchodach Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach oraz Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach znalazły się na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym FB PSSE w Brzegu. Umieszczono 6 postów informacyjnych, gdzie zainteresowanie internautów wyniosło 792 odślon. Działania informacyjno-edukacyjne w ramach ww. kampanii objęły swoim zasięgiem 1 100 osób.

Realizowane przez pracownika Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty zdrowotnej PSSE w Brzegu w roku 2024 zadania i przedsięwzięcia uwzględniały aktualne potrzeby społeczności lokalnej oraz wynikały z sytuacji epidemiologicznej kraju.

Edukacja zdrowotna dzieci i młodzieży była ważnym elementem ogólnych oddziaływań edukacyjno-wychowawczych, ponieważ kształtowanie postaw prozdrowotnych to długofalowy proces, którego efekty są rozłożone w czasie i mają wpływ zarówno na okres dzieciństwa czy dorastania, jak i w dorosłym życiu. Istotnym celem realizowanej edukacji prozdrowotnej było zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów, rodziców, opiekunów dzieci, społeczności lokalnej ogółu społeczeństwa na temat zdrowia, w kontekście czynników szkodliwych dla zdrowia tj. nieprawidłowa dieta, szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów, spożywanie alkoholu, napojów energetyzujących, czy zażywania środków psychoaktywnych. Przekazywana wiedza na temat profilaktyki nowotworowej, promowania szczepień ochronnych, zapobiegania chorobom zakaźnym oraz kształtowanie odpowiednich umiejętności i postaw związanych z tym obszarem zapewne przyczyni się do poprawy stylu życia, który uważany jest za istotny czynnik wpływający na zdrowie człowieka w życiu obecnym i w przyszłości.

Nadzorem nad przebiegiem edukacji zdrowotnej i współpracą objęto placówki oświatowo-wychowawcze ze wszystkich poziomów nauczania, przedszkola, szkoły oraz podmioty lecznicze. Działania informacyjno-zdrowotne skierowano również do uchodźców z Ukrainy korzystających z edukacji w placówkach oświatowych i korzystających z usług podmiotów medycznych w powiecie brzeskim.

W 2024 roku zaplanowano do kontroli prawidłowej realizacji programów edukacji zdrowotnej w powiecie brzeskim 24 obiekty edukacyjno-oświatowe (przedszkola, szkoły podstawowe oraz szkoły ponadpodstawowe). Zgodnie z planem kontroli pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej PSSE w Brzegu wykonał 22 zaplanowane kontrole.

Wszystkie pozostałe zadania statutowe, zawarte w Planie Zasadniczych Zadań Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej zaplanowane na rok 2024, z pionu Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej, zostały wykonane zgodnie z planem.

11. Działania inspekcji sanitarnej w związku z wystąpieniem powodzi na terenie powiatu brzeskiego

Zadania Inspekcji Sanitarnej realizowane podczas powodzi oraz po jej ustąpieniu obejmowały 4 grupy problemowe:

1. Bezpieczeństwo zabezpieczenia w wodę pitną.
2. Bezpieczeństwo żywności.
3. Choroby infekcyjne, zatrucia i szczepienia.
4. Bezpieczeństwo epidemiologiczne.

Działania Inspekcji Sanitarnej skupiały się na:

1. Monitorowaniu zabezpieczenia dostępności wody do spożycia o właściwej jakości poprzez:
 - kontakt z przedsiębiorstwami wodociągowo – kanalizacyjnymi (w wyniku powodzi żadne z ujęć wody nie zostało zalane i nie było wyłączone z eksploatacji);
 - pobieraniu do badań laboratoryjnych ponadplanowych próbek wody z wodociągów, na terenach objętych powodzią (pobrano dodatkowo 15 próbek wody);
 - informowaniu ludności za pośrednictwem strony internetowej oraz portalu społecznościowego FB PSSE w Brzegu o jakości wody przeznaczonej do spożycia z wodociągów na terenie powiatu brzeskiego;

2. Niedopuszczeniu do obrotu żywności, która uległa skażeniu przez wody powodziowe.

Na terenie gm. Grodków i gm. Lewin Brzeski (terenach objętych powodzią) znajdowały się 72 obiekty żywnościowe (sklepy spożywcze, w tym markety, zakłady żywienia zbiorowego otwartego i zamkniętego i zakłady produkcyjne). W 63 obiektach przeprowadzono ogółem 73 kontrole.

W trakcie kontroli w 47 działających obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie bezpieczeństwa żywności, w związku z zaistniałą sytuacją powodziową

Pozostałe 16 zakładów na dzień 31.12.2024 r. nie prowadziło działalności - w zakładach trwały prace mające na celu usunięcie skutków powodzi. Przedstawiciele ww. zakładów poinformowano o konieczności zgłoszenia do tut. Stacji zamiaru uruchomienia obiektu, celem przeprowadzenia ponownej kontroli.

Wydano ogółem 7 opinii w sprawie utylizacji żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, pochodzącej ze sklepów, zlokalizowanych na terenie dotkniętym powodzią tj. w gm. Grodków i Lewin Brzeski.

3. Kontrolowaniu stanu sanitarnego następujących obiektów:
 - 30 kontroli (ogłędzin) zakładów pracy, w związku z zalaniem bądź podtopieniem w celu oceny warunków pracy zatrudnionych w nich pracowników.
 - 7 wizytacji przed otwarciem podmiotów leczniczych oraz praktyk zawodowych lekarzy i lekarzy dentyistów świadczących usługi medyczne na zalanych terenach,
 - oględzinom poddano 7 obiektów typu: zakłady fryzjerskie, kosmetyczne na terenie Gminy Lewin Brzeski,
 - kontrolowaniu placówek nauczania i wychowania funkcjonujących na terenach dotkniętych powodzią, w tym przed ich ponownym uruchomieniem;
 - wizytacje miejsc wyznaczonych dla ewakuowanej ludności, mające na celu sprawdzenie warunków higieniczno-sanitarnych.

4. Dystrybucji i zabezpieczeniu szczepionek.
 - zorganizowanie punktów szczepień – szczepienia p/tężcowi na terenie gminy Brzeg, gminy Lewin Brzeski oraz gminy Grodków. Zaszczepiono 834 osoby p/tężcowi, 11 osób p/durowi brzuszemu i 1 osobę p/WZW a.
 - zorganizowanie punktu szczepień dla funkcjonariuszy PSP – szczepienia p/tężcowi na terenie jednostki Państwowej Straży Pożarnej w Brzegu. Zaszczepiono 40 strażaków.
 - dostarczanie preparatów szczepionkowych do punktów szczepień – łącznie wydano 1415 dawek szczepionek p/tężcowi.
5. Prowadzeniu monitoringu chorób zakaźnych.

Monitorowanie zwiększonej zachorowalności na niektóre choroby zakaźne i codzienne przesyłanie do Oddziału Epidemiologii WSSE w Opolu dobowych meldunków dot. tych zachorowań. Nie odnotowano zachorowań powiązanych z powodzią.
6. Prowadzeniu dystrybucji środków do odkażania:
 - rozdysponowanie środków dezynfekcyjnych w celu usuwania skutków powodzi (środek do dezynfekcji w postaci proszku i tabletki do dezynfekcji samorozpuszczalne) przedstawicielom gmin: Brzeg, Grodków, Lewin Brzeski oraz osobom prywatnym: 38 kg środka do dezynfekcji w postaci proszku oraz 18 opakowań tabletek dezynfekcyjnych (1 opakowanie zawierało 320 tabletek).
 - współpraca z IV pułkiem Wojsk Chemicznych Wojska Polskiego w zakresie dezynfekcji budynków użyteczności publicznej,
7. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych oraz dystrybucji ulotek dot. usuwania skutków powodzi.

Podczas wszystkich czynności podejmowanych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzegu prowadzono działania informacyjno – edukacyjne dot. przestrzegania podstawowych zasad higieny, stosowania odpowiednich środków ochrony indywidualnej podczas porządkowania zakładów po powodzi, stosowania produktów biobójczych do dezynfekcji, itp.

Przeprowadzano działania edukacyjne, informacyjne i doradcze w zakresie postępowania z pomieszczeniami oraz wyposażeniem (w tym kosmetykami) zalanymi w wyniku powodzi.

Ponadto przekazywano ulotki pn.:

 - „Zadbaj o pracownika”;
 - „Wytyczne sanitarno – epidemiologiczne w przypadku powodzi”;
 - Komunikat Prezesa Urzędu Grzegorz Cessak z dnia 18 września 2024 r. dotyczący stosowania produktów biobójczych przy usuwaniu skutków powodzi;
 - Komunikat Ostrzeżenie dotyczące stosowania produktów biobójczych do dezynfekcji studni i powierzchni.
8. Informowaniu ludności za pośrednictwem strony internetowej oraz mediów społecznościowych, a także bezpośrednio w siedzibie stacji czy też podczas rozmów telefonicznych (także pod czynnym całą dobę telefonem alarmowym) o wytycznych dotyczących usuwania skutków powodzi.
9. Stale współpracowano z Centrami Zarządzania Kryzysowego, dyrektorami placówek szkolno-wychowawczych, zarządcami wodociągów, zakładami opieki zdrowotnej.